

ЗНАЙ
СМЪН

ИСКАЙ
МЪЛЧИ

БХАГАВАДЪ ГИТА
или
БОЖЕСТВЕНАТА ПЪСЕНЬ

БХАГАВАДЪ - ГИТА

или

ГОСПОДНЯТА ПЪСЕНЬ

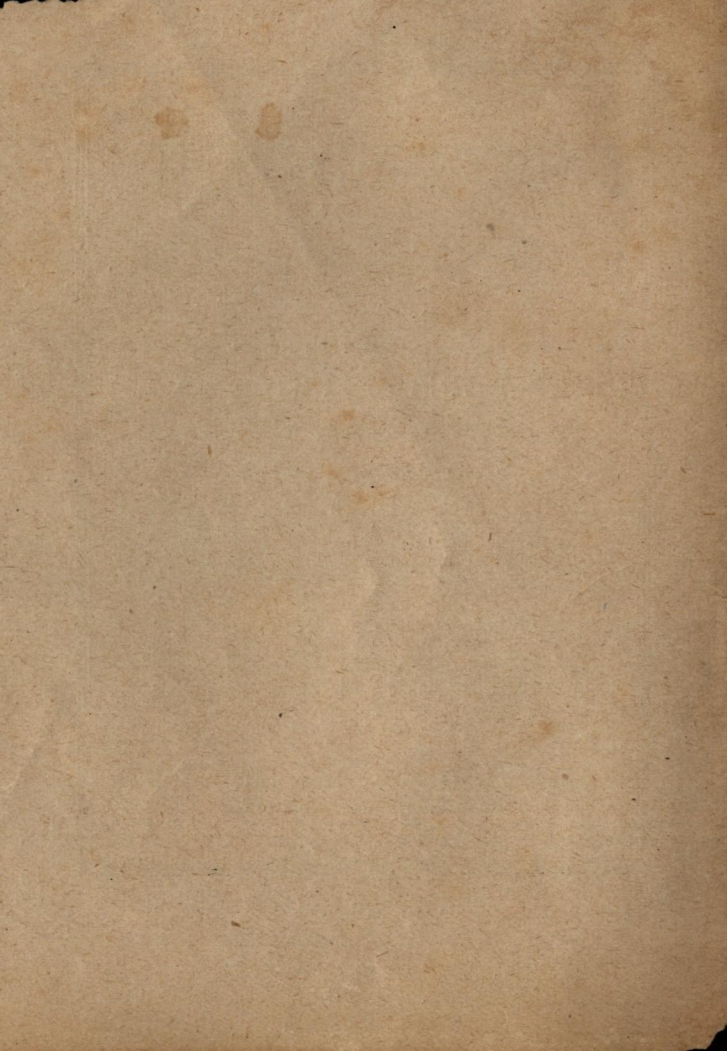
Прѣвела отъ сѣн-критски на английски
≡ АНА БЕЗАНТЪ ≡

Прѣвели точно отъ четвъртото издание
на английския прѣводъ:
СОФРОНИЙ НИКОВЪ и ИВ. ГРОЗЕВЪ

ТЕОСОФСКО ИЗДАНИЕ
СОФИЯ — 1918 ГОД.

ПОСВЕЩАВА СЕ
НА ВСИЧКИ СТРЕМЯЩИ СЕ —
НА ИЗТОКЪ И НА ЗАПАДЪ.

Ана Безантъ

Прѣдговоръ.

Между безцѣннитѣ учения, които се намиратъ въ великата индийска поема *Махабхарата*, нѣма друго тъй рѣдко и тъй цѣнно както учението, изразено въ „Господнята Пѣсенъ“. Откакъ тя се е отронила отъ божественитѣ устни на Шри Кришна на бойното поле и е умирила възбуденитѣ чувства на неговия ученикъ и приятель, колко тревожни сърдца тя е успокоила и затвързила, колко уморени души тя е завела при Него! Нейното назначение е да повдигне жаждушия отъ нисшитѣ полета на себеотрицанието, къдѣго се отрицаватъ прѣдмети, до по-възвишенитѣ степени, къдѣто желанията сж мъртви, и гдѣто Йоги живѣе въ тихо и непрѣкъснато съзерцание,

докато неговото тѣло и умъ сж усилено заети съ изпълнение длѣжноститѣ, що му се припадатъ въ живота. Че духовниятъ човѣкъ нѣма нужда да търси уединението, че сливане съ Божествения Животъ може да се постигне и поддържа и посрѣдъ земнитѣ дѣла, че спънката за такова съединение лежи не вънъ, а вътрѣ въ насъ — такъвъ е централниятъ урокъ на БХАГА-ВАДЪ - ГИТА.

Бхагавадъ-Гита е едно Свещено Писание на Йога: Йога буквално значи съединение, хармония съ Божествения Законъ, сливане въ едно съ Божествения Животъ, чрѣзъ подчиняване всички струящи навънъ енергии. За да се достигне това, трѣбва да се придобие равновѣсие, тъй че себето, присъединено къмъ Себето, да не бжде играчка на удоволствието или болката, на желанието или отвращението, или на кое да е отъ „двойкитѣ противоположности“, между които необученитѣ души се блъскатъ насамъ-натамъ като махало на часовникъ.

Слѣдователно, умѣреностъ е ключътъ на ГИТА, — хармонизирането на всички съставни части у човѣка, докато тѣ достигнатъ да трептятъ въ пълно съгласие съ Едното висшето Себе. Това е цѣльта, която ученикътъ трѣбва да си постави. Той трѣбва да се приучи да не се прилича отъ привлѣкателното, нито да се отвръща отъ противното, но трѣбва да вижда и въ двѣтъ — прояви на едина Богъ, тъй че тѣ да бждатъ уроци, които да му служатъ за ржководство, а не вериги, за да го свържатъ. Посрѣдъ тревогитѣ той трѣбва да си отпочива въ Бога на Мира, изпълнявайки всѣка своя длъжностъ до край, и не за това, че очаква плодъ отъ своитѣ дѣла, но защото трѣбва да изпълни дълга си. Сърдцето му е олтарьтъ, а любозѣта къмъ Бога — огньтъ, който гори върху него; всичкитѣ му дѣла, върху физическото или умственото поле, сж жертви, принесени на олтаря; и веднажъ принесени, той вече за тѣхъ не мисли.

Като че ли да се направи урокътъ още по-внушителенъ, той е билъ даденъ на бойното поле. Аржунъ, войникъ-князь, е ималъ за дългъ да възвърне правата на своя братъ, да прѣмахне единъ потисникъ, който е измжчвалъ страната; неговъ дългъ е било като князь, като войникъ, да се бори за освобождението на своя народъ и да възвърне реда и мира. За да бжде борбата още по-горчива, любими другари и приятели сж стоели отъ двѣтъ страни, а това измжчвало неговото сърдце. Можель ли е той да убива тѣзи, на които трѣбвало да указва любовъ и служене, и да потъпче роднински връзки? Да кжса сѣмейни връзки е грѣхъ; да остави народа подъ робство е сжщо грѣхъ; кой е правиятъ пжтъ? Трѣбва да се пази справедливостъта, иначе законътъ ще пострада; но какъ може да се убива безъ грѣхъ? Съдържанието на тази книга е отговоръ на този въпросъ: нѣмай личенъ интересъ въ борбата; изпълни дълга си, който ти е възложенъ отъ твоето обще-

ствено положение; схвани, че не ти, а Ишвара — едноврѣменно и Богъ и Законъ — се бори, че Той блъска мощната еволюция напрѣдъ къмъ блаженство и миръ; слѣй се съ Него чрѣзъ прѣданостъ, и тогава изпълнявай дълга си като дългъ, бори се безъ страсть или желаніе, безъ гнѣвъ или злоба; такава дѣйностъ не кове вериги, чрѣзъ нея се постига Йѳга, и душата се освобождава.

Това е ясното учение на тази свещена книга. Но тъй като дѣлата на единъ Аватара сж символични, ние трѣбва да минемъ отъ външното въ вжтрѣшното поле и да видимъ въ борбата на Курукшетра бойното поле на душата, и въ синоветѣ на Дхритаращра — неприятелитѣ, които тя срѣща въ своя напрѣдъкъ; Аржуна тогава става образъ на борящата се душа на ученика, а Шри Кришна — Логосътъ на душата. Тъй учението, дадено на древното бойно поле, става ржководство въ всички послѣдующи дни и мждро насочва жаждущата душа

къмъ стръмния и трънливъ пжть, що води къмъ миръ. Тъзи божествени уроци сж за всички такива души на Изтокъ и на Западъ, защото Пжтьтъ е единъ, макаръ да има много имена, и всички души гонятъ все една и сжща цѣль, макаръ да не могатъ да схванатъ това единство.

За да запазимъ точността на санскритския езикъ, даваме въ забѣлѣжки санскритскитѣ термини; Manah е умътъ, както въ нисшитѣ умствени процеси, въ които той е възбужданъ отъ чувствата, страститѣ и вълненията, тѣй и въ висшитѣ процеси на размишлението; Buddhi е способността, която стои надъ спекулативния умъ, Чистиятъ Разумъ, който си служи съ интуицията, духовното схващане; ако читателтъ не разбира тѣзи оригинални думи, БХАГАВАДЪ-ГИТА губи много отъ своята практична стойностъ — като ржководство по Йога, и читателтъ ще се заблуди.

Епитетитѣ, които Шри Кришна и Арджуна си даватъ. — съ каквито санскрит-

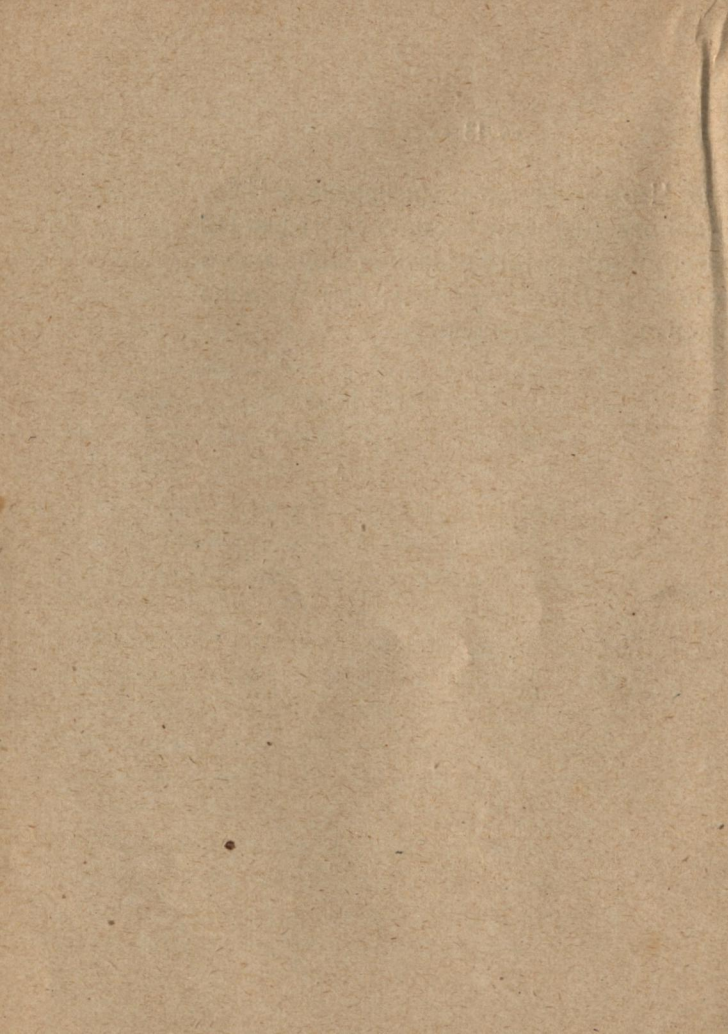
скиятъ разговоръ тъй много се характеризира — повечето пжти оставяме непръведени; бидейки музикални, тѣ прибавятъ къмъ литературната красота, когато, ако ги пръведемъ, ще биятъ върху нашия слухъ много грозно, тъй като нашето европейско ухо не е привикнало на такива изрази. Имената, произлизащи отъ името на нѣкой праѣдо, като напр. Парта — синъ на Прита, Каунтея — синъ на Кунти, сж употребени въ такава или онакава форма споредъ ритъма на изречението. Още една дребна работа, която впрочемъ не е такава, ако може да се помогне съ това на ученика: когато Atma значи Едното Себе, СЕБЕТО на всичко, печатаме го съ малки главни букви; гдѣто означава нисшето, личното себе, печатаме го съ обикновени букви; правимъ го за това, че понѣкога се срѣща игра съ думи, и е трудно за неподготвения читателъ да прослѣди смисъла безъ това. Думата Brahman, Едното, Висшиятъ, навредъ е пръведена съ думата

„ВЪЧНИЯТЪ“. Думата „Дева“ буквално значи „Свѣтяще“, и тъй я прѣвеждаме. Употрѣбяването западната дума „Богъ“ еднакво и за „Brahman“ и за „Deva“ бърка твърдѣ много: индуситѣ никога не употрѣбаватъ едната дума вмѣсто другата, и никога не смѣсватъ единството на Висшето съ многобройността на служащитѣ разумни Сили.

Като присъединявамъ моя прѣводъ къмъ съществуващитѣ вече, моето желание е да запазя духа на оригинала, особено љ неговия тонъ на дълбока прѣданость; при това азъ се постарахъ да дамъ единъ точенъ прѣводъ, който да прѣдава мощта и строгостта на санскритския езикъ. За да се поправятъ тѣзи грѣшки, които се дължатъ на моето несвършено знание, първото и второто издание на този прѣводъ минаха прѣзъ ржцѣтѣ на слѣднитѣ господа — мои приятели въ Бенаресъ, — на които азъ изказвамъ своята голѣма благодарность Прамада Дасъ, Митра, Ганганатъ Жха

Кали Чаранъ Митра и Упендранатъ Базу.
Нѣкои отъ бѣлѣжкитѣ сжщо сж тѣхни. Въ
третото и четвъртото издание твърдѣ много
ми помогна Бхагаванъ Дасъ, комуто сжщо
изказвамъ благодарностъ.

Анни Безантъ.

А У М.

БХАГАВАДЪ-ГИТА.

Господнята Пѣсень.

ПЪРВИ РАЗГОВОРЪ.

Дхритарищра рече :

1. Какво сториха, о Санжая, моятъ народъ и Пандавитѣ, събрани на святото поле, полето на Куру¹⁾, жадни за борба?

Санджая отгозори :

2. Като видѣ армията на Пандавитѣ, наредена за бой, князь Дуриодхана дойде при своя учителъ²⁾ и каза тѣзи думи :

3. „Вижъ тази мощна войска отъ синоветѣ на Панду, о учителю, наредени отъ сина Друпединъ, твоя мждъръ ученикъ.

4. Герои сж тѣ, сржчни майстори на лжкъ, на Бхима и Аржуна равни въ борба ;

1) Общиятъ прародителъ на двѣтѣ противни партии, Куру и Пандава, които се биятъ.

2) Дрона, синъ на Бхарадважа.

Йудйудхана, Вирата и Друпада съ голъмата колесница: ¹⁾

5. Дриштакету, Чекитана, и смѣлиятъ царь на Каши, Пуружитъ и Кунтибхожа, бикъ ²⁾ между мъже;

6. Йудхаманиу силниятъ, и Уттамаужа храбриятъ; Саубхадра и Драупадеви ³⁾, есички съ голъми колесници.

7. Ето сега и тѣзи, що сж наши началници, о най-добрий между дважди роденитъ, — водители на моята армия; ще ти ги наименувамъ, за да ги знаешъ:

8. Ти, Господарю, и Бхишма, и Карна и Крипа, побѣдители въ бой; Ашватхама Викарна и синътъ на Сомадати;

9. И много други ютаци, що живота си за мене полагатъ, въоржжени съ разни оржжия и добри майстори на бой.

10. Недостатъчна изглежда тази наша войска, макаръ прѣдвождана отъ Бхишма

¹⁾ Който може да се бори самъ съ десетъ хиляди стрѣлци.

²⁾ Бикъ, като символъ на мъжка сила, често се употребява като епитетъ на честь.

³⁾ Синсоветъ на Друпада.

когато онази войска насрѣща изглежда доста силна, макаръ и водена отъ Бхима;

11. Нека тогава въ редъ и строй застане всѣки въ своята дивизия, о вие пълководци, и да гледа Бхишма⁴.

12. За да вдъхне куражъ, най-стариятъ въ рода на Куру, Бхишма, славниятъ, наду своя рогъ-раковина, и той изрева като пустиненъ лъвъ.

13. И тогава раковини и барзбани, тимпани и крави рокове изведнажъ прогърмѣха, и ревьтъ бѣше ужасенъ.

14. Тогава, изправени въ своята великолѣпна бранна колесница, запрѣгната съ бѣли коне, синътъ на Мадху¹⁾ и синътъ на Панду²⁾ надуха своитѣ божествени раковини:

15. Панчажаниа — отъ Хрищикеша, и Девадата — отъ Дхананжая³⁾. Врикодара⁴⁾,

1) Шри Кришна.

2) Аржуна.

3) Панчажаниа, раковината на Шри Кришна, е била направена отъ коститѣ на гиганта Панчажана, убитъ отъ него. Названието Хрищикеша значи „Господарь на чувствата“. Дхананжая — „Побѣдителъ на богатство“ е прозвище, често давано на Аржуна, чиято раковина е „Отъ Бога дадена“, Девадата.

4) Бхима.

съ страшнигѣ дѣла, наду своя мощенъ рогъ — Паундра;

16. Царьтъ Йудхиштира, синьтъ на Кунти, наду Анантавижайа; Накула и Сахадева — Сугхоша и Манипушка¹⁾).

17. И царьтъ на Каши²⁾, съ голѣмия лжкъ, и Шикханди, мощниятъ борець съ колесница, Дриштаджумна и Вирата и Сатнаки, непобѣдими,

18. Друпада и Друпадевци, о господарю земни, и Саубхадра, мощноржкий, — протрѣбиха на всички страни съ своитѣ ковани рогове.

19. Този шеметенъ ревъ раздра сърдцата на синозетѣ на Дхритаращра; непрѣкжснатъ екоть грѣмомъ затынтѣ между небо и земя.

20. Като видѣ синовеѣ на Дхритаращра готови за бой, и вече стрѣлитѣ току да почнатъ да хвърчатъ, този, чийто гербъ бѣше маймуна³⁾, синьтъ на Панду, грабна своя лжкъ —

1) Раковинитѣ на останалитѣ трима братя сж се наричали: „Безкрайна побѣда“, „Мѣдногласна“ и „Елмазно-цвѣтна“.

2) Каши — сегашниятъ градъ Бенаресъ.

3) Аржуна.

21. И съ гъзи думи се обърна къмъ Хришикеша : „О, Владико на земята ! между двѣтѣ войски спри моята колесница ; о Ашиута¹⁾),

22. Та да мога по добръ да видя всички тия, що сж тука наредени, жадни за борба, съ които азъ трѣбва да се бия въ тази битка.

23. Искамъ добръ да изгледамъ тия тукъ събрани, що сж готови да се хвърлятъ въ боя, за да угодятъ на злоумния синъ на Дхритаращра.

Санджая прибави :

24. Тъй помоленъ отъ Гудакеша²⁾ — Хришикеша, о Бхарата, като спрѣ най-добрата колесница въ срѣдата, между двѣтѣ войски,

25. Тъкмо срѣщу Бхишма, Дрона и всички водители на свѣта, каза : „О Парта, вижъ тия синозе на Куру, събрани наедно!“

26. Тогава Парта видѣ събрани тамъ чичовци и дѣдовци, учители, вуйчовци, братовчеди, синове и внуци, другари,

27. Тестове и благодѣтели, и въ двѣтѣ

1) Неизмѣнный, Неподвижный.

2) Господарь на снѣ, Арджуна.

войски; като видѣ всички тия свои сродници, изправени едни срѣщу други, синѣтъ на Кунти¹⁾),

28. Дълбоко трогнатъ отъ милость, тѣй проговори съ болка:

Арджуна каза:

„Като виждамъ тѣзи мои роднини, о Кришна, тѣй опълчени едни срѣщу други,

29. Краката ми се подкосяватъ, устата ми прѣсхвагъ, тѣлото ми потреперва, и коситѣ на главата ми се възправятъ;

30. Гандхарва (лжкѣтъ) пада отъ ржката ми, цѣлата ми кожа пламва, и азъ не мога да стоя правъ, умѣтъ ми се забърква.

31. Азъ виждамъ зловѣщи прѣдзнаменования, о Кешава²⁾). Нито пъкъ прѣдвиждамъ нѣкоя полза отъ това избиване на мои роднини въ тази битка.

32. Защото азъ не желая побѣда, о Кришна, нито царство, ни удоволствия; защо ни е царство, о Говинда, защо ни е удоволствие, или дори и животъ?

33. Тѣзи, за които искаме царство, удоволствия и радости, тѣ стоятъ тукъ,

1) Арджуна.

2) „Който има роскошни коси“ или „който спи върху водитѣ“.

готови за бой, прѣзрѣли и животъ и богатства —

34. Учители, бащи, синове, както и дѣдовци, вуйчовци, тестове, внуци, зетьове и други роднини.

35. Тѣхъ азъ не искамъ да убивамъ, макаръ и самъ да бжда убитъ, о Мадху судѣна¹⁾, — дори и заради царствата на тритѣ свѣта; а колко по-малко за земята.

36. Като убиемъ тия синове на Дхритаращра, какво удозлетворение ще получимъ, о Жанардана²⁾? Като убиемъ тия отчаяни глави, съ грѣхъ само ще се натоваримъ.

37. Не подобава да убиваме синоветѣ на Дхритаращра, наши кръвни роднини; че какъ ще бждемъ ний щастливи, о Мадахава, ако убиемъ тѣзи наши роднини?

38. Макаръ тѣ, заслѣпени отъ користь, и да не виждатъ грѣхъ въ онищожаването на единъ родъ и въ насилието надъ приятели,

39. Защо да не се отвърнемъ отъ по-

1) Убийца на Мадху, единъ демонъ.

2) „Убийца на народи“. Шри Кришна като борець, който побѣждава всички форми на зло.

добенъ грѣхъ ние, о Жанардана, които виждаме злото въ онищожаването на рода ?

40. Съ угасване на рода пропадатъ издревнитѣ сѣмейни обичаи¹⁾, а пропаднатъ ли обичаитѣ, беззаконие врѣхлита цѣлата фамилия.

41. Съ въцаряване на беззаконието, о Кришна, женитѣ на фамилията се покварятъ, а покварятъ ли се женитѣ, о Варшнея²⁾, разбъркватъ се каститѣ ;

42. Тоза разбъркване завлича въ ада убица на рода, както и самия родъ ; понеже неговитѣ прародители падатъ огъ небесата, лишени отъ жертвени оризови топки и приношения³⁾.

43. Отъ това кастосмѣшение, причинено отъ убийцитѣ на рода, пропада вѣчната кастова и родова дхарма.

1) Dharma — дхармата на рода. Dharma е дума съ първично значение и означава сжществената природа на нѣщо, която го прави това, що е то въ сжщностъ ; отъ тамъ законитѣ на неговото сжществуване, на неговитѣ длѣжности. Тази дума обгръща религиознитѣ обреди, наредени споредъ тѣзи закони, обичаи. Dharma означава сжщо и правда.

2) Отъ фамилията на Вришни.

3) Отструване на умрѣли.

44. Тъзи, които унищожаватъ родо-
вата дхарма, о Жанардана, вѣчно прѣби-
ваватъ въ ада. Тъй сме ние чули.

45. Уви! — Отъ страстенъ копнежъ
за наслада и властъ ние сме готови да
извършимъ голѣмъ грѣхъ — да убиемъ
своитѣ роднини.

46. Ако синоветѣ на Дхритаращра, съ
оръжие въ ржка, ме убиеха въ битката —
невъоръженъ и безъ да имъ се противя, —
това ще бжде по-добрѣ за мене.

Санжая прибави:

47. Като изрече това на бойното поле,
Аржуна седна въ колесницата, захвърлилъ
лжкъ и стрѣли, умътъ му надмогнать
отъ мъжа.

Тъй свършва славната Упанишадъ на БХА-
ГАВАДЪ-ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, Писанието
за Йога, разговорътъ между Шри-Кришна и Ар-
жуна, разговоръ първи, озаглавенъ:

ОТЧАЯНИЕТО НА АРЖУНА.

ВТОРИ РАЗГОВОРЪ

Санжая подзе:

1. Като го видѣ тѣй прѣломенъ отъ болка, съ прѣпълнени отъ сълзи очи и отчаянъ, Мадхусудана изрече тѣзи думи:

Благословениятъ започна:

2. Отъ кждѣ те е нѣлегнало това униение, това опасно смущение, тѣй неблаго-родно¹⁾, затваряще небето²⁾, и тѣй позорно, о Аржуна?

3. Не се отдавай на слабостъ, о Парта! то не ти прилича. Отърси отъ себе това окаяно малодушие! Възстани, о Парантапа!³⁾

Аржуна отвърна:

4. Какъ, о Мадхусудана, ще наладна азъ съ стрѣли въ боя Бхишма и Дрона, които заслужватъ дълбока почитъ, о убийца на врагове?

5. По-добрѣ на този свѣтъ да ямъ дори просешки кори, нежели да убия тия

1) Буквално, не-арийско.

2) Буквално, не-небесно: страхътъ у воина му затваря Сварга, небето.

3) Побѣдителъ надъ врагове.

най-благородни Учители. Да убия тия Учители, наши доброжелатели, значи да вкуся отъ трапеза, поръсена съ кръвъ.

6. И азъ не знамъ — що е по-добрѣ за насъ — ние ли да ги побѣдимъ, или тѣ насъ, — тѣзи, които ако убиемъ, — нѣма защо вече да живѣемъ, — изправенитѣ срѣщу насъ, синоветѣ на Дхритаращра.

7. Сърдцето ми е обременено отъ порока на нерѣшителността; умътъ ми е забърканъ, и азъ не виждамъ дълга си¹⁾. Азъ те моля — кажи ми рѣшително, кое е по-добрѣ? Азъ съмъ твой ученикъ и Ти се моля; поучи ме!

8. Защото азъ не вѣрвамъ да се прѣмахне тази мжка, що поразява мнитѣ чувства, че макаръ и да достигна пълно владичество надъ земята, или дори и надъ Свѣтящитѣ Девы.

Санжая прибави:

9. Гудакеша, побѣдителтъ на своитѣ врагове, като изрече тѣзи думи на Хришикеша, добави: „Азъ нѣма да се бия!“ — и замълча.

1) Dharma.

10. Тогава Хришикеша, усмихнатъ, о Бхарата, отправи тия думи къмъ него, отчаяния, посрѣдъ двѣтѣ воинства :

Благословениятъ подзе :

11. Ти скърбишъ за тѣзи, за които не трѣбва да се тжжи, и все пакъ говоришъ думи на мъдростъ¹⁾). Мждрецитѣ не скърбятъ нито за живитѣ, нито за мъртвитѣ.

12. Истина ти казвамъ, нѣмало е врѣме, когато Азъ да не съмъ билъ, нито ти, нито тия князе людски ; нито пъкъ ще настане нѣкога такава врѣме, когато ние нѣма да бждемъ.

13. Както Обитательтъ въ тѣлото прѣживѣва въ него дѣтство, юношество и старостъ, така прѣминава той и въ друго тѣло ; разумниятъ за това не скърби.

14. Сблъскванията съ материята, о Синѣ Кунтинъ, пораждатъ студъ и жега, удоволствие и мъка ; — тѣ минаватъ заминаватъ — непостоянни ; понеси ги твърдо, о Бхарата.

15. Когато тѣ не измжчватъ, о князь чловѣчески, който е еднакъвъ въ мъка и

¹⁾ Думи, които изглеждатъ мъдри, но имъ липсва дълбокиятъ смисълъ на мъдростта.

радостъ, постояненъ и твърдъ, той е готовъ за безсмъртие.

16. Нереалното не съществува; реалното никога не прѣстава да бжде; истината досежно реално и нереално е разбулена отъ онѣзи, които виждатъ сжщината на нѣщата¹⁾.

17. Знай, че ТОВА е неразруσιμο; То прониква Всичко. Нѣма нищо въ свѣта, което може да онищожи нетлѣнното Едно.

18. Тѣзи тѣла на Въплотения, който е вѣченъ, неразрушимъ и неизмѣримъ, знай, че сж конечни. Затова воювай, о Бхарата!

19. Който мисли, че Той²⁾ е убиецъ, и който мисли, че Той може да бжде убить, — и двамата сж невѣжи. Той не убива, нито бива убиванъ.

20. Той не се ражда, нито умира; нито като е, ще прѣстане нѣкога да бжде; нероденъ, безкраенъ, вѣченъ, издревенъ, той не може да бжде убигъ, когато тѣлото бжде омъртвено.

21. Който го знае като неразрушимъ, безкраенъ, нероденъ, ненакърнимъ, какъ

1) Tattva.

2) Обитательтъ въ тѣлото.

може такъвъ чозѣкъ да убие, о Парта, или така да стори, че да бжде убитъ?

22. Както челъвѣкътъ, като захвърли своитѣ износени дрехи, облича нови, тѣй и Обитательтъ въ тѣлото, като захвърли своето извехтѣло тѣло, глиза въ друго — ново родено.

23. Мечъ го не сѣче, огънь го не гори, нито вода го мокри, ни вѣтъръ прѣсушава.

24. Несѣчимъ е Той, неизгоримъ, и наистина — нито се мокри, ниго се изсушава; безкраенъ, всепроникващъ, устойчивъ, неизблемъ, изконенъ

25. Непроявенъ, и изповѣдимъ, неизмѣненъ, се нарича Той; и като го знаешъ такъвъ, ти не трѣбва да тжжишъ.

26. Дори ако си го мислишъ като постоянно ражданъ и постоянно умиращъ, дори и тогавз, о мощноржкий, ти не трѣбва да жалишъ.

27. Защото неминуема е смъртъта за роденото, и неминуемо е раждането за умрѣлото; за неизбѣжното нѣма защо да се скърби.

28. Нѣщата сж непроявени въ своето начало, проявяватъ се въ своето срѣдне състояние, о Бхарата, и отновъ ставатъ

непроявени при своето разложение. Тогава защо да се плаче?

29. Едни го мислят за чудо; други говорят за него като за чудо; трети чуват да се говори за него — като за чудо; но макаръ и да слушатъ, никой наистина не разбира.

30. Този Обитателъ въ тѣлото на всѣки човѣкъ остава вѣчно неуязвимъ, о Бхарата; затова ти не трѣбва да тжжишъ за никое творение.

31. Най-послѣ, имайки прѣдъ видъ своя дългъ¹⁾, ти не бива да треперишъ; защото нѣма нѣщо пожелателно за единъ Кшатрия²⁾, отколкото една справедлива война.

32. Блаженъ онзи Кшатрия, о Парта, комуто се случи такава борба, — тя му отваря портитѣ къмъ небето.

33. Но ако ти се откажешъ отъ тая праведна война, тогава ти потѣпквашъ своя собственъ дългъ и честь и си навличашъ грѣхъ.

1) Dharma.

2) Човѣкъ, принадлежащъ къмъ втората, военната, каста.

34. Людиетѣ ще те заклеятъ съ вѣченъ позоръ, а за единъ високо почитанъ чозѣкъ безчестието е по-лошо отъ смъртъ.

35. Великитѣ полководци ще помислятъ, че си избѣгалъ отъ страхъ прѣдъ боя, и ти, който бѣ така високо почитанъ, ще бждешъ прѣзиранъ отъ тѣхъ.

36. И твоитѣ врагове ще се подгаврятъ съ тебе, усъмнѣни въ твоята храбрость; а какво по-мжчително отъ това?

37. Убитъ, ти ще достигнешъ небето; побѣдитель, ти ще спечелишъ земята; затова възстани, о синъ на Кунти, готовъ да се сразишъ.

38. Гледайки еднакво на удоволствие и мжка, на печалба и загуба, на побѣда и поражение, стегни се за битката; така ти нѣма да сторишъ грѣхъ.

39. Това учение, което ти давамъ днесъ, е съгласно съ Санкия¹⁾; чуй го сега съ гласно съ Йога²⁾, и проникнатъ отъ него-

¹⁾ Една отъ шестътѣ системи на Индийската философия; тя учи за еволюцията.

²⁾ Друга една отъ сжщитѣ системи, която учи за медитацията.

о Парта, ти ще захвърлишъ настрана веригитѣ на дѣлата¹⁾).

40. Въ Йога не отива напусто нито едно усилие, нито се извършва нѣкакво прѣстѣпление. Дори и най-малкото знание²⁾ за това освобождава отъ голѣмъ страхъ.

41. Неотмѣнниятъ Разумъ³⁾ е устременъ само къмъ една цѣль, о радость на Куровци; многоразвѣтвени и безброй сж мислитѣ на нерѣшителния.

42. Въ цвѣтисти слова се разточаватъ безумнитѣ, които се радватъ на буквалното тълкувание на Ведитѣ, о Парта, като си казватъ : „Нищо нѣма друго освѣнъ това.“

43. Изпълнени съ желание за себе си, тѣ обѣщаватъ небето и прѣдлагатъ раждането,⁴⁾ като плодъ отъ дѣла, и прѣдписватъ много и разнообразни обреди за достигане блаженство и власть.

44. Този неотмѣненъ Разумъ⁴⁾, твърдо

1) Всичко, що вършимъ на земята, ни привързва къмъ нея, освѣнъ ако го вършимъ отъ дългъ — съ уравновѣсена душа, както учи тази книга. (Б. пр.)

2) Dharma.

3) Buddhi.

4) Человѣцитѣ се прѣраждатъ, защото сж свързани съ живота чрѣзъ своитѣ дѣла, вършени отъ желание. (Б. пр.)

прѣдаденъ на съзерцание¹⁾, не е прѣдначенъ за тѣзи, които се привързватъ къмъ блаженство и власть, и чиито умове сж плѣнени отъ такова учение.

45. Ведитѣ говорятъ за тритѣ качества²⁾; издигни се надъ тѣзи три качества, о Аржуна, надъ двойкитѣ противности, винаги укрѣпенъ въ чистота³⁾, равнодушенъ къмъ притежания, изпълненъ отъ СЕБЕТО.

46. Ведитѣ могатъ да бждатъ полезни за просвѣтления Брахманъ⁴⁾ тѣй, както — щерна, прѣпълнена съ вода.

47. Имай прѣдъ видъ само дѣлото, но не и негова плодъ; затова плодътъ отъ дѣлото нека не ти служи за потикъ, — но не се привързвай и къмъ бездѣйствие.

48. Върши всичко, о Дхананжая, като си оставашъ слѣнъ съ божеството и се отказвашъ отъ всѣка привързаностъ, винаги

1) Samadhi, третото състояние на съзнанието въ медитация.

2) Gunas — качества, или форми на енергия. Тѣ сж: Sattva, ритъмъ, хармония, чистота; Rajas, движение, дѣйностъ, сгрость; Tamas, инерция, тъмота, тжпость.

³⁾ Sattva.

4) Лице отъ най-високата, свещеническа и учителска каста.

еднакъвъ въ успѣхъ и злополука: равновѣсието се нарича йога.

49. Много по-ниско стои дѣйността отъ Йогата на Различаването¹⁾, о Дхананжая. Търси прибѣжище въ Чистия Разумъ²⁾; за оплакване сж тия, които очакватъ отъ работата си плодове.

50. Съединениятъ съ Чистия Разумъ²⁾ захвърля тукъ както добри тѣй и зли дѣла; затова отдай се на Йога; Йога е умѣнието въ работа.

51. Мждрецитѣ, слѣни съ Чистия Разумъ²⁾, се отказватъ отъ плодоветѣ на дѣлата си и, освободени отъ връзкитѣ на раждането,^{*)} отиватъ въ блажено обиталище.

52. Когато твоятъ умъ²⁾ ще се отърве отъ това блато на заблуда, тогава ти ще се повдигнешъ до равнодушие, за каквото си слушалъ, или пъкъ ще чуешъ.

53. Когато твоятъ умъ²⁾, подлуденъ отъ Писанията³⁾, застане незиблемъ, при-

1) Съединение съ Buddhi.

2) Buddhi.

3) Shruti.

*) По-право прѣраждането. (Б. пр.)

кованъ въ съзерцание¹⁾, тогава ти ще достигнешъ йога²⁾.

Аржуна запитва :

54. Какви сж признацитѣ на този, който е крѣпкъ въ ума³⁾, непоколебимъ въ съзерцание, о Кешава? Какъ такъвъ, утвърденъ въ ума⁴⁾, приказва, какъ той седи, какъ върви?

Благословениятъ отвърна :

55. Когато чловѣкътъ захвърли, о Парта, всички възделения на сърдцето⁵⁾ и остава задоволенъ въ СЕБЕТО чрѣзъ СЕБЕТО, тогава той се казва укрѣпенъ въ ума³⁾.

56. Чийто умъ³⁾ е свободенъ отъ тревога посрѣдъ мжки, равнодушенъ посрѣдъ удоволствия, освободенъ отъ страсти, страхъ и гнѣвъ, той се нарича мждрецъ⁶⁾ съ утвърденъ умъ⁴⁾.

1) Samadhi.

2) Съединение съ Атма, СЕБЕТО; йога разбира хармония съ божествената воля.

3) Prajna.

4) Dhi.

5) Manah.

6) Muni, т. е. светецъ или аскетъ; смисълътъ на оригинала е : който пази обѣта на мълчанието.

57. Който отъ всѣка страна е безъ привързаностъ, каквото и да го окръжава — хубаво или грозно, който нито обича, нито ненавижда¹⁾, на такъвъ разбирането е върху добра основа.

58. Когато, сжщо, подобно костенурка, що прибира отъ вси страни краката си, той отдръпва своитѣ чувства отъ чувственитѣ прѣдмети, тогава неговото разбиране¹⁾ е върху добра основа.

59. Прѣдметитѣ на чувствата, но не и вкусътъ за тѣхъ²⁾, избѣгватъ отъ единъ въздържанъ Обитателъ въ тѣлото; обаче дори и вкусътъ изчезва у оногова, който веднажъ е видѣлъ Висшия.

60. Бурно възбуденитѣ чувства, о Сине Кунтинъ, мощно увличатъ ума³⁾ дори на мждреца, макаръ той и да се опира.

61. Завладалъ всички чувства, той трѣбва да седи въ хармония, и Азъ да съмъ негова

1) Prajna.

2) Прѣдметитѣ изчезватъ, когато човѣкъ ги захвърли, но все още остава желанието за тѣхъ; обаче дори и желанието изчезва, когато човѣкъ види Всеишния.

3) Manah.

висша цѣль; който владѣе чувствата си, неговото разбиране¹⁾ е върху добра основа.

62. Когато човѣкъ спира своето въображение върху прѣдметитѣ на чувствата, той почва да изпитва привързаностъ къмъ тѣхъ; отъ привързаностъ се поражда желание; отъ желание произхожда гнѣвъ²⁾.

63. Отъ гнѣвъ се поражда заблуда; отъ заблуда—забъркана паметъ; отъ забъркана паметъ идва разстройство на Разума³⁾; а отъ разстройство на Разума човѣкътъ погинва.

64. Но дисциплинираното себе, което се движи между чувственитѣ прѣдмети, съ чувства свободни отъ всѣко привличане и отблъскване, владано отъ СЕБЕТО, достига Миръ.

65. Посрѣдъ този Миръ изгасватъ всички мжки, понеже томува, чието сърдце⁴⁾ е омиротворено, Разумътъ⁵⁾ скоро достига равновѣсие.

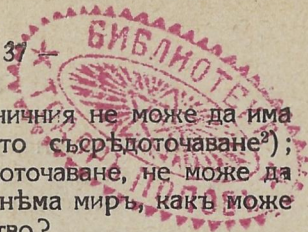
1) Prajna.

2) Krodha.

3) Buddhi, въ смисълъ на различаване (Discrimination).

4) Chetah.

5) Buddhi.

66. За нехармоничния не може да има Чистъ Разумъ¹⁾, нито съсредоточаване²⁾; който нѣма съсредоточаване, не може да има миръ, а който нѣма миръ, какъ може да изпитва блаженство?

67. Необузданиятъ чувства на човѣкъ, чийто умъ се поддава, отвличатъ разбирането³⁾ тѣй, както вихъръ отвлича корабъ надъ водитѣ.

68. Ето защо, о Мощно-ржкий, върху добра основа е разбирането³⁾ на този, чиито чувства сж напълно отдрѣпнати отъ чувствени прѣдмети.

69. Това, което е нощъ за всички сжщества, за дисциплинирания човѣкъ е време на будностъ; когато другитѣ сжщества сж будни, тогава за мждреца, който вижда, е нощъ⁴⁾.

70. Достига Миръ този, въ когото всички желаня се втичатъ тѣй, както рѣкитѣ се

1) Buddhi.

2) Bhavana.

3) Prajna.

4) Мждрецитѣ сж будни за нѣща, за които обикновениятъ човѣкъ спи, и очитѣ на мждрецитѣ сж отворени за истини, които сж скрити за обикновеното виждане; когато, обратно, което е реално за тълпитѣ, е илюзия за мждрецитѣ.

втичатъ въ океана, що се пълни съ вода и пакъ си остава неподвиженъ, — не онзи, който иска желаня.

71. Който се отказва отъ всѣкакви желаня и се стреми все напредъ, свободенъ отъ копнежи, и безъ себелюбие, той отива къмъ Миръ.

72. Това е Вѣчното състояние, о синъ на Прита. Достигналъ това, човѣкъ не ще се заблуди. И който въ часа на смъртъта се покои въ него, той отива въ Нирвана на Вѣчния.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХАГВАДЪГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Арджуна, вториятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ САНКХИЯ.

ТРЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна подзе :

1. Ако Ти мислишъ, че знанието стои по-горѣ отъ дѣйността, о Жанардана, защо тогава, о Кешава, искашъ отъ мене тази ужасна борба ?

2. Съ тия неясни думи Ти само забъркавашъ моето разбиране ¹⁾; затова кажи ми ясно едничкия пжтъ, по който мога да достигна блаженство.

Благословениятъ отвърна :

3. Въ този свѣтъ има два пжтя, както казахъ прѣди, о безгрѣшний : пжтьтъ на йога чрѣзъ знание, на Санкхитѣ; и пжтьтъ на йога чрѣзъ дѣйность, на Йогитѣ.

4. Човѣкъ не може да достигне свобода отъ дѣйность чрѣзъ въздържане отъ работа, нито пъкъ може да се издигне до съвършенство чрѣзъ отрицание.

5. И едва ли може нѣкой да остане и за мигъ бездѣйственъ ; защото всѣки човѣкъ неудържимо се стреми къмъ дѣйность, потикванъ отъ качества ²⁾, които му сж присжщи по природа ³⁾.

1) Buddhi.

2) Gunas.

3) Prakriti.

6. Който е завладѣлъ своитѣ органи на дѣйствиe, но съ умъ¹⁾ се спира върху прѣдметитѣ на чувствата, такъвъ заблуденъ човѣкъ се нарича лицемѣръ.

7. Обаче, който контролира чувствата съ умъ²⁾, о Аржуна, и чиито органи на дѣйствиe сж освободени отъ привързаностъ, такъвъ човѣкъ извършва Йога чрѣзъ дѣйностъ³⁾, и той е достоенъ.

8. Върши прави³⁾ дѣла, понеже дѣйността стои по-горѣ отъ бездѣйствието, па и не можешъ поддържа тѣлото си безъ работа.

9. Свѣтътъ е обвързанъ отъ дѣйността, освѣнъ когато принася жертва; заради това, свободенъ отъ привързаностъ, о Синъ на Кунти, дѣйствувай.

10. Изначало, като породилъ човѣчеството чрѣзъ жертва, Владиката на рождението⁴⁾ казалъ: «Чрѣзъ жертвата се раз-

1) Мапаh.

2) Кагма-Уога; това е посветяване физическата енергия върху божествения олтарь; т. е., упражняване органитѣ на дѣйствиe просто въ служене, въ послушание на Законъ и Дѣлъгъ.

3) Регулирани, прѣдписани като длъжностъ; установени.

4) Lord of emanation, Prajapati.

множавайте; нека тя ви бжде подателъ на желанията ¹⁾);

11. «Съ нея хранете Свѣтящитѣ ²⁾), и дано Свѣтящитѣ да хранятъ васъ; тъй хранейки единъ-другъ, вие ще постигнете висшето добро.

12. «Защото, хранени отъ жертвата, Свѣтящитѣ ще ви даруватъ радоститѣ, които желаете». Крадецъ наистина е този, който се радва на даденото отъ Тѣхъ, безъ да имъ възвърне нѣщо.

13. Праведнитѣ, които се хранятъ отъ остаткитѣ на жертвата, сж свободни отъ всѣкакви грѣхове; но нечестивитѣ, които приготвятъ храна само заради себе си, тѣ наистина ядатъ грѣхъ.

14. Сжществата се поддържатъ съ храна; храната произраства отъ дъжда; дъждътъ произхожда отъ жертвата; жертвата иде отъ дѣйность.

15. Знай по-нататкъ, че дѣйността произтича отъ Брахма, а Брахма изхожда изъ Нетлѣнния. Тъй че ВѢЧНИЯТЪ, що

¹⁾ Kamadhuk, кравата на Индра, отъ която всѣкой може да издои, каквото си иска; ето защо тя се нарича подателъ на желанитѣ прѣдмети.

²⁾ Devas.

всичко прониква, вѣчно прѣбивава въ жертвата.

16. Който на земята не слѣдва колелото, което така се върти, а потъва въ грѣхъ и въ чувствени наслади, той, о синъ на Прита, живѣе напусто.

17. Но който се радва въ СЕБЕТО и прѣбивава, въ самодовление, въ СЕБЕТО, такъвъ наистина нѣма какво да върши тукъ;

18. Него не засѣгатъ извършенитѣ или неизвършени дѣла на този свѣтъ, и никоя негова помисль не зависи отъ което и да било сжщество.

19. Затова, свободенъ отъ привързаностъ, постоянно работи тоза, което ти е дългъ, защото, когато човѣкъ върши дѣла безъ привързаностъ, наистина достига Всевишния.

20. Жанака и други, наистина, достигнаха съвършенство чрѣзъ дѣла; слѣдователно, като имашъ прѣдъ видъ благо на свѣта, ти сжщо тѣй трѣбва да дѣйствувашъ.

21. Каквото върши великиятъ човѣкъ, това вършатъ и другитѣ людие; знамето, което той издига, подъ него се нарежда народътъ.

22. Нѣма нищо въ третѣ мира, о Парта, което Азъ трѣбва да извърша, нито нѣщо недостижимо, което да не осъществя; при все това Азъ съмъ въ всѣко дѣло.

23. Защото, ако Азъ не се бъркахъ никога въ дѣла, всички хора наоколо биха послѣдвали Моя примѣръ, о синъ на Прита.

24. Тѣзи свѣтове щѣха да се прѣвѣрнатъ въ развалини, ако Азъ не работѣхъ; Азъ щѣхъ да бжда причина да се разбъркатъ кастигѣ и да погинатъ сщществата.

25. Както невѣжиятъ работи отъ привързаностъ къмъ дѣлата, о Бхарата, така мждриятъ трѣбва да работи безъ привързаностъ, като желае само доброто на свѣта.

26. Нека мждриятъ не разваля ума на невѣжия, привързанъ къмъ дѣйствие; но, работейки въ хармония съ Мене, нека направи всѣка работа привлѣкателна.

27. Всички дѣйствия произтичатъ само отъ качества¹⁾ на природата. Себето, заблудено отъ егоизъмъ²⁾, мисли: «Азъ дѣйствувамъ».

1) Gunas

2) Ahamkara, отдѣлното „Азъ съмъ“.

28. Но който, о Мощно-ржкий, знае сжщността на съотношенията между качества и дѣйствия, и твърди, че «качества-та се движатъ между свойствата¹)» той не е привързанъ.

29. Заблудени отъ свойствата на природата, хората сж привързани къмъ дѣйствията на свойствата. Човѣкътъ съ съвършено знание не трѣбва да разваля ума на глупавия, чието знание е несъвършено.

30. Като прѣдоставишъ всѣко дѣйствие на Мене, успокоилъ мисълта си въ висшето СЕБЕ, свободенъ отъ всѣка надежда и себелюбие, изцѣренъ отъ треската на ума, започвай борбата.

31. Който прѣбждва за винаги въ това Мое учение, пълень съ вѣра и свободенъ отъ ухищрения, той сжщо тѣй не е обвързанъ отъ дѣлата.

32. Който кори Моето учение, а не дѣйствува по него, заблуденъ въ всѣко знание, знай, че този безумецъ тича къмъ погибель.

1) Гунитѣ, качества, като чувства-органи, се движатъ между Гунитѣ, качества или свойствата, като чувства-обекти.

33. Дори и знающиятъ човѣкъ по-стѣпва съобразно своята природа; съществува си слѣдватъ природата; какво ще помогне насилието?

34. Всѣко привързване къмъ чувственитѣ прѣдмети, или отблъсване отъ тѣхъ, се корени въ чувствата; нека никой не попада подъ владичеството на тия двѣ; тѣ сж прѣпятствия по пжтя.

35. По-добра е собствената дхарма¹⁾, макаръ и лишена отъ достоинства, нежели дхармата¹⁾ на другиго, макаръ и добръ изпълнена. По-добръ е смъртъ при изпълнение на собствената дхарма¹⁾; чуждата дхарма¹⁾ е пълна съ опасность.

Аржуна запита:

36. Но кое е това, о Варшнея, което тика човѣка да върши грѣхъ, противъ волята му наистина, — като че ли отъ невѣдома сила тласканъ?

Благословениятъ отговори:

37. Това е желанието, това е гнѣвътъ, породени отъ качеството движение,¹⁾ всепоглѣщаще, всеоскверняваще; знай, че тукъ на земята то е нашиятъ врагъ.

1) Dharma може да се прѣведе тукъ съ дългъ,

1) Rajah.

38. Както пламъкъ е обвитъ съ димъ, огледало — съ прахъ, зародишъ — съ було, тъй Това) е обвито отъ него.

39. Мждростъта е обгърната отъ този постояненъ врагъ на мждритѣ подъ формата на желание, което е ненаситно като огъня.

40. Чувствата, умътъ³⁾ и Разумътъ⁴⁾ сж негови седалища; като обвива съ тѣхъ мждростъта, желанието подлудява Обитателя въ тѣлото.

41. Затова, о най-добрий между Бхарата, като завладѣешъ първомъ чувствата, убий това порождение на грѣха, що разрушава мждростъта и знанието.

42. Казва се, че чувствата били велики; по-великъ отъ чувствата е умътъ⁴⁾, по-великъ отъ ума е Разумътъ⁵⁾; но това, което е по-велико отъ разума, е ТОЙ⁶⁾.

43. Като разберешъ, че Той е по-великъ отъ Разума³⁾, и като обуздаешъ себето чрѣзъ СЕБЕТО, убий, о Мощноржкий, врага подъ формата на желание, трудно прѣодолимъ.

1) Вселената; „Това“ е противопоставено на „ОНОВА“, „ВѢЧНИЯТЪ“.

2) Manah. 3) Buddhi.

4) Manah. 5) Buddhi. 6) Всевишниятъ.

Тъй се свършва славната Упанишада в
БХАГАВАДЪ-ГИТА, науката за ВЪЧНИЯ, писа-
нието за Йога, разговорът между Шри-Кришна
и Арджуна, третият разговор, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРЪЗЪ ДЪЙНОСТЪ.

ЧЕТВЪРТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ подзе :

1. Тази неизчезваща йога азъ изложихъ на Вивасванъ; Вивасванъ я прѣдаде на Ману; а Ману — на Икшваку.

2. Тази йога, прѣдавана по линия, знаяха и Царетъ-Мждреци. Тази йога съ време западна въ свѣта, о Парантапа.

3. Сжщата тази древна йога Азъ днесъ ти изложихъ, защото ти си ми прѣданъ и мой приятель; тя е върховната тайна.

Аржуна забѣлѣза :

4. По-късно е твоето раждане, — порано се е родилъ Вивасванъ; какъ да разбира тогава, че пръвъ Ти си я прѣдалъ?

Благословениятъ отвърна :

5. Много пжти сме се прѣвъплощавали въ миналото, Азъ и ти, о Аржуна. Азъ зная всичкитъ си въплощения, но ти не знаешъ своитъ, о Парантапа.

6. Макаръ нероденъ — неизчезваще СЕЕЕ и Владика на всички сжщества, осѣняващъ и сгрѣващъ природата, която е

Моя, — Азъ все пакъ се раждамъ чрѣзъ
Своята собствена сила. ¹⁾

7. Когато правдата ²⁾ запада, о Бхара-
тата, а неправдата ³⁾ се въздига, тогава
се явявамъ Азъ;

8. За закрила на добритѣ, за пагуба
на злотворцитѣ, за да се утвърди изново
правдата, Азъ се раждамъ отъ вѣкъ на
вѣкъ. ⁴⁾

9. Който тъй познава моето боже-
ствено рождение и дѣйность, въ тѣхната
сжщность, когато напусне тѣлото, не идва
вече въ плътъ, но идва въ Мене, о Аржуна.

10. Освободени отъ страсть, страхъ и
гнѣвъ, прѣизпълнени съ Мене, търсящи
прибѣжище въ Мене, прѣчистени въ огъ-
ня ⁵⁾ на мъдростъта, мнозина сж влѣзли въ
Моето Битие.

1) Мауа, силата на мисълъта да произвежда
фрми, които сж прѣходни, затова и нереални
въ сравнение съ вѣчната Реалность; ето защо
Майа се взема за силата, що произвежда илюзия.

2) Dharma.

3) Adharma, противното на дхарма; всичко, що
е безредно, противъ природата на нѣщата.

4) Вѣкъ — периодъ, цикълъ.

5) Tapas: tap — блѣскавъ като огънь.

11. Както людиятъ се приближаватъ къмъ Мене, така ги и Азъ присрѣщамъ: пжтищата, които людиятъ поематъ отъ вси страни, сж все Мои, о Парта.

12. Тѣзи, които се стремятъ къмъ успѣхъ въ дѣла на земята, почитатъ Свѣтящитѣ Деви; понеже въ човѣшкия миръ бързиятъ успѣхъ е наистина рожба на дѣйность.

13. Четиретѣ касти сж породени отъ Мене, чрѣзъ различното разпрѣдѣляне на качества¹⁾ и дѣйности; знай Ме за тѣхенъ творецъ, макаръ и бездѣйственъ, но неизчерпаемъ.

14. Нито дѣйность Ме привлича, нито Ми се ревне плодъ отъ дѣла. Който тѣй Ме познава, не е привързанъ къмъ дѣла.

15. Тѣй като сж знаели нашитѣ прародители, стремящи се винаги къмъ освобождение, извършвали сж дѣла; затова върши и ти дѣла — както сж правили нашитѣ прадѣди въ древность.

16. „Що е дѣйность. Що бездѣйствие?“ Дори и мждритѣ сж заблудени въ това. **Затова Азъ ще ти разкрия, що е дѣйность.**

1) Gunas.

и като узнаешъ, ти ще се освободишъ отъ зло.

17. Трѣбва да се различава дѣйность, да се различава незаконна дѣйность, да се различава бездѣйствие; таинственъ е пътятъ на дѣйността.

18. Който вижда бездѣйствие въ дѣйността и дѣйность въ бездѣйствието, той е мждъръ между людиейъ, той е уравновѣсенъ, каквито дѣла и да извършва.

19. Чиито дѣла сж свободни отъ желание, чиито дѣла изгарятъ въ огъня на мждростята, тогова мждритѣ наричатъ Мждрецъ.

20. Отхвърлилъ всѣка привързаностъ къмъ плода отъ дѣйността, винаги доволенъ, нетърсящъ никждѣ опора, той не върши нищо, макаръ и да дѣйствува.

21. Който не се надѣва на нищо, съ умъ и себе обуздани, захвърлилъ всѣкакви нужди, като дѣйствува само съ тѣлото, таквъ не прави грѣхъ.

22. Доволенъ отъ всичко, което придобива безъ усилие, свободенъ отъ двойкитѣ противности, безъ завистъ, уравновѣсенъ въ успѣхъ и загуба, макаръ и да дѣйствува, той не е свързанъ.

23. Чиято привързаност е умрѣла, хармонизиранъ, съ мисли утвърдени въ мждростъта, и чиито дѣла сж жертви, на такъвъ дѣлата се разтопяватъ извед-нажъ.

24. ВѢЧНИЯТЪ жертвата, ВѢЧНИЯТЪ прѣчистеното масло — сж прѣдложени на ВѢЧНИЯ огънь отъ ВѢЧНИЯ; въ ВѢЧНИЯ наистина ще отиде този, който въ своитѣ дѣла медитира напълно върху ВѢЧНИЯ.)

25. Нѣкои Йоги принасятъ жертви на Свѣтящитѣ Деви; други жертвуватъ, само като изливатъ жертви въ огъня на ВѢЧНИЯ.

26. Нѣкои изливатъ като жертва слушането и другитѣ чувства въ огъня на въздържанието; нѣкои изливатъ като жертва звука и другитѣ прѣдмети на чувствата въ чувствения пламъкъ.

27. Други пъкъ изливатъ като жертва дѣйността на чувствата и отправленията на живота въ запаления чрѣзъ мждростъта

1) Само този, който вижда ВѢЧНИЯ задъ прѣходното, отива въ ВѢЧНИЯ; всички други оставатъ привързани въ свѣта къмъ форми,

огънь на йога¹⁾, постигнатъ чрѣзъ себе-
владане.

28. Други принасятъ жертва на богат-
ство, жертва на суровъ подвигъ, жертва
на йога, жертва на безмълвно четене и
мждрость; — тѣ сж челоуѣци съсрѣдото-
чени, на строги обѣти;

29. Други изливатъ като жертва из-
дишането въ вдѣхването и вдѣхването въ
издишането, въздържайки струята въздухъ
при издѣхване и вдѣхване, прѣдадени все-
цѣло на пранаяма.²⁾

30. Други въздържани въ храна, из-
ливатъ като жертва своитѣ животодихания
въ жизне-дихания. Всички тия знаятъ, какво
нѣщо е жертва, и чрѣзъ жертвата сж се
освободили отъ своитѣ грѣхове.

31. Тѣзи, които ядатъ животворящитѣ³⁾
останки отъ жертвитѣ, отиватъ въ неиз-
мѣнния ВѢЧЕНЪ. Този свѣтъ не е за тѣзи,
които не жертвуватъ, а колко повече онзи
свѣтъ, о най-добрий между Куровци.

1) Йога — единение и сливане съ Бога.

2) Pranayama — практика на индийскитѣ йоги
да сдържатъ диханието си и да го управляватъ.

3) Amrita; това е еликсирътъ на безсмъртието,
тъй че останкитѣ отъ амрита сж храна, която
дава безсмъртие.

32. Много и разнообразни сж жертвигѣ, тѣй принесени прѣдъ ВѢЧНИЯ. Знай, че всички тѣ сж породени отъ дѣйность, и тѣй като знаешъ, ти ще бждешъ свободенъ.

33. Жертвата на мъдростъта е по-добра отъ всѣка друга жертва на прѣдметъ, о Парантапа. Всички дѣла въ своята съвокупность, о Парта, се завършватъ въ мъдростъта.

34. Научи това чрѣзъ ученичество, чрѣзъ изслѣждане, и чрѣзъ служене. Мъдритѣ, които виждатъ сжщината на нѣщата, ще те посветятъ въ мъдростъта.

35. И като научишъ това, ти вече нѣма да паднешъ въ тази заблуда, о Пандава; защото чрѣзъ това знание ти ще видишъ всички сжщества, безъ изключение, въ СЕБЕТО, и тѣй — въ Мене.

36. Дори и най-голъмъ грѣшникъ да си измежду всички грѣшници, ти пакъ ще прѣплувашъ надъ грѣха върху ладията на мъдростъта.

37. Както горящиятъ огънь обръща дървата на пепель, о Аржуна, тѣй и огъньтъ на мъдростъта прѣвръща всички дѣла на прахъ.

38. Наистина, нѣма друго горнило¹⁾ въ свѣта като мждростѣта; който е съвършенъ въ йога, той съ врѣме ще я намѣри въ СЕБЕТО.

39. Който е изпълненъ съ вѣра, постига мждростѣ, както и онзи, който владѣе своитѣ чувства; и като достигне мждростѣ, той мигновено влиза въ прѣвишенъ Миръ.

40. Обаче невѣжото, невѣрующето, съмнѣващето се себе отива въ разтлѣние; нито този свѣтъ, нито онзи отвждѣ, нито пъкъ щастие сжществува за съмнѣващето се себе.

41. Който се е отказалъ отъ дѣйность чрѣзъ йога, който е надвѣ разсѣкълъ съмнѣнието чрѣзъ мждростѣта, който се управлява отъ СЕБЕТО²⁾, него дѣла го не вържатъ, о Дхананжая.

42. Заради това, като разсѣчешъ съ меча на мждростѣта на СЕБЕТО това съмнѣние, породено отъ невѣжество, що обитава въ твоето сърдце, укрѣпи се въ Йога. Възстани, о Бхарата.

1) Буквално : счиститель.

2) Мадхусудана обяснява думата *Atmavantam* като, „винаги буденъ“.

Тъй свършва славната Упанишада на БХА-
ГАВАДЪ ГИТА, науката за ВЪЧНИЯ, писанието за
Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Ар-
жуна, четвърти разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ МЪДРОСТЪ.

ПЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна запитва :

1. Отказването отъ дѣла Ти възхвалявашъ, о Кришна, а сжщо и Йога. Отъ двѣтѣ кое е по-доброто? Това ми кажи окончателно.

Благословениятъ отвърна :

2. Отказването и Йога чрѣзъ дѣйность еднакво водятъ къмъ най-висшето благо; отъ двѣтѣ, Йога чрѣзъ дѣйность е сигурно по-добро, отколкото отказване отъ дѣла.

3. Трѣбва да се счита за вѣченъ аскетъ¹⁾ този, който нито мрази, ни желае; свободенъ отъ двойкитѣ противности, о мощно-ржкий, той леко се освобождава отъ връзки.²⁾

3. Дѣца, не Мждреци, говорятъ за Санкхия и Йога като за различни; който е напълно установенъ въ едното, достига плодетѣ и на двѣтѣ.

5. Мѣстото, което се достига чрѣзъ Санкхия, се придобива и отъ Йогитѣ. Вижда

1) Sannyasi; който се отказва отъ всичко.

2) Които вържатъ човѣка о живота, които го каратъ въ правилни периоди да се прѣражда. (Бълг. прѣв.).

този, който съзира, че Санкхия и Йога сж едно.

6. Но безъ Йога, о мощно-ржкий, мжно е да достигнешъ отричане; хармонизираниятъ съ Йога Муни по-скоро отива въ Вѣчния.

7. Който е хармонизиранъ чрѣзъ Йога, себе-очистенъ, СЕБЕ-управляванъ, съ подчинени чувства, чието СЕБЕ е СЕБЕТО на всички сжщества, макаръ и да дѣйствува, той не е засѣгнатъ.

8. «Азъ не върша нищо», трѣбва да мисли хармонизираниятъ, който знае сжщността на нѣщата; дали вижда, чувэ, пипа, мерише, яде, движи се, спи, диша,

9. Дали говори, дава, хваща, отваря или затваря очи, той едно знае: «Чувствата се движатъ между прѣдметитѣ на чувствата».

10. Който дѣйствува, като оставя всички дѣла на Вѣчния и захвърля всѣка привързаностъ, той е недосѣгаемъ за грѣха, както лотусовиятъ листъ за водата.

11. Йогитѣ, захвърлили привързаностъ, вършатъ дѣла само съ тѣлото, съ ума¹⁾,

1) Manah.

съ Разума¹⁾), и дори съ чувствата, за очистване на себето.

12. Хармонизираниятъ човѣкъ, откъсналъ се отъ плода на дѣлата си, достига вѣчния Миръ; нехармонизираниятъ, побужданъ отъ желанія, привързанъ къмъ плода, е скованъ.

13. Отричайки умомъ всички дѣла, царствениятъ Обитателъ въ тѣлото остава хладно спокоенъ въ Града на Деветьтѣ Порти²⁾); нито дѣйствува, нито причинява дѣйствие.

14. Отъ Владиката на свѣта не изхожда мисълъта за намѣса, нито за дѣйностъ, нито за съединение на дѣйността съ нейнитѣ плодове; въпрѣки това природата се проявява.

15. Богъ не приема нито злинитѣ, нито добринитѣ на хората. Мждростъта е обвита съ немждростъ; затова смъртнитѣ се заблуждаватъ.

16. Наистина, у когото немждростъта е разрушена отъ мждростъта на СЕБЕТО, въ него Висшата Прѣмждростъ блѣщи като слънце.

1) Buddhi.

2) Тѣлото, често наричано Града на ВѢЧНИЯ.

17. Мислящи върху НЕГО, потънали въ НЕГО, укрѣпени въ НЕГО, прѣдани само НЕМУ, тѣ отиватъ тамъ, отъ кждѣто нѣма връщане; грѣховетѣ имъ се разпрѣсватъ отъ мждростѣта.

18. Мждрецитѣ еднакво гледатъ на Брахманъ, украсенъ съ знание и смирение, на крава, на слонъ, и дори на куче или на париа¹⁾).

19. Дори тука на земята прѣодолява всичко оня, чийто умъ²⁾ е винаги уравновѣсенъ; Вѣчниятъ е неуязвимъ и уравновѣсенъ; затова тѣ сж укрѣпени въ Вѣч-НИЯ.

20. Съ Разумъ³⁾ твърдъ и ясенъ познавачътъ на ВѣчНИЯ, укрѣпенъ въ Вѣч-НИЯ, нито се радва, когато му се случи нѣщо приятно, нито скърби, когато го сполети неприятностъ.

21. Този, чието себе се е откъснало отъ вѣнкашни съприкосновения, намира отрада въ СЕБЕТО; постигналъ хармония на себе съ ВѣчНИЯ чрѣзъ йога, той се радва на блаженство непрѣходяще.

1) Shvaraka, най-долната каста на отлъченитѣ.

2) Manah

3) Buddhi

22. Радоститѣ, породени отъ вѣнкашни съприкосновения, наистина сж източникъ на страдания, защото тѣ иматъ начало и край, о Каунтея ; не на тѣхъ се радва мжд-риятъ.

23. Който може тука на земята, прѣди да се отдѣли отъ тѣлото, да противостои на силата, породена отъ желание и страсть, той е хармонизиранъ, и той е щастливъ човѣкъ.

24. Който е щастливъ вжтрѣ въ себе, който се радва вжтрѣ въ себе, който е просвѣтленъ вжтрѣ въ себе, този Йоги, ставайки ВѢЧНИЯТЪ, отива въ Мира¹⁾ на ВѢЧНИЯ

25. Ришитѣ, които сж убили грѣха, освободени отъ двойственостъ, които сж обуздали себе и сж се посветили на благо-гото на всички сжщества, достигатъ Мира¹⁾ на ВѢЧНИЯ.

26. Мирътъ на ВѢЧНИЯ е близо за тѣзи, които познаватъ себе си, които сж развързани отъ желание и страсть, подчинени на природата, съ обуздани мисли.

27. Затворенъ за вѣнкашнитѣ съприкосновения, съ погледъ устременъ въ срѣ-

1) Nirvana.

доочието между вѣждитѣ; изравнилъ вдѣхването и издѣхването на ноздритѣ;

28. Съ чувства, умъ¹⁾ и Разумъ²⁾, винаги завладѣни, всецѣло прѣдаденъ на освобождение, Мждрецътъ, за винаги надмогналъ желание, страхъ и страсть, е наистина свободенъ.

29. Който Ме познава като такъвъ, що се възрадва на жертва и строго подвижничество, който Ме знае като могъщъ Владика на всички свѣтове и като любящъ всички сжщества, той отива въ Миръ³⁾.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХАГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри-Кришна и Арджуна, петиятъ разговоръ, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРѢЗЪ ОТКАЗВАНЕ ОТЪ ДѢЙНОСТЪ

1) Manah. 2) Buddhi. 3) Nirvana.

ШЕСТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ продължи:

1. Който извършва такива дѣла, що сж негова длъжностъ, независимо отъ плода на тия дѣла, той е подвижникъ, той е Йоги, но не онзи който не пали огънь и не спазва обреди ¹⁾).

2. Това, което се нарича отказване, знай, то е Йога, о Пандава; нито става нѣкой йоги, безъ да се отрече отъ творческата воля ²⁾).

3. За мъдреца, който се стреми къмъ Йога, дѣйността е срѣдство; когато той е достигналъ Йога, непоклатимото спокойствие е стрѣдство.

4. Когато човѣкъ не чувствува привързаностъ нито къмъ чувствени прѣдмети, нито къмъ дѣйностъ, отричайки творческата воля ²⁾), за него се казва, че той е тронясанъ въ Йога.

¹⁾ Аскетътъ, Саниаси, не па ти жертвенъ огънь и не извършва нито приношения, ни обреди; но простото изоставяне на тѣзи нѣща, безъ истинско отказване, не правч човѣка аскетъ.

²⁾ Sankalpa, способността на въображението да създава планове за бъдещето.

5. Нека той въздигне себето чръзъ СЕБЕТО, и да не остави себето да изпадне въ униние; защото, наистина, СЕБЕТО е приятель на себето, както То е и неговъ врагъ; *)

6. СЕБЕТО е приятель на себето у тогова, въ когото себето е побѣдено отъ СЕБЕТО; но за неподчиненото¹⁾ себе СЕБЕТО наистина става непримиримъ врагъ.

7. Висшето Себе на този, който е Себе-контролиранъ и спокоенъ, е еднакво въ студъ и жегга, въ удоволствие и мъжа, както и въ честь и безчестие.

8. Този Йоги, който е задоволенъ отъ мъдростъ и знание, незиблемъ като скала, чиито чувства сж подчинени, за когото буца земя, камъкъ или злато сж едно и сжщо, за него се казва, че е хармонизиранъ.

9. Който гледа безпристрастно на приятели и на врагове, на странници и без-

*) Тоя стихъ би могълъ да се прѣдаде и така:
Нека той въздигне нисшия азъ чръзъ Висшия Азъ и да не остави нишия азъ да изпадне въ униние; защото наистина Висшиятъ Азъ е приятель на нисшия азъ, както е и неговъ врагъ.

1) Буквално прѣведено: не-себето.

участни, на чужденци и роднини, както и на праведни и грѣшни, той е възвишенъ.

10. Нека Йоги постоянно се упражнява въ йога, отдрѣпвайки се въ тайно мѣсто, усамотенъ, съ мисълъ и себе подчинени, свободенъ отъ надежда и възжеление.

11. На чисто мѣсто, установенъ върху едно опрѣдѣлено седалище, нито много повдигнато, нито много ниско, постлано съ дреха, съ черна антилопова кожа и съ трѣва куша, едно върху друго;

12. Тамъ, съ умъ¹⁾, събранъ въ една точка, съ мисли и сѣтива подчинени, укрѣпенъ върху седалището си, той трѣбва да упражнява йога за очистване себего.

13. Съ тѣло, глава и вратъ изправени, неподриженъ, гледайки втречено върха на носа, съ погледъ незрящъ,

14. Съ себе хладно-спокойно, безстрашно, твърдо въ обѣта на Брахмачария²⁾, съ умъ¹⁾ обузданъ, съ мисълъ потопена въ Мене, хармонизиранъ, нека той седи и да се стреми къмъ Мене.

1) Manah. 2) Brahmachari е човѣкъ, който пази обѣцанието си да бжде въздържанъ, непороченъ.

15. Този Йоги, който е тъй съединенъ съ СЕБЕТО, съ умъ¹⁾ обладанъ, влиза въ Миръ, въ висше Блаженство²⁾, що е въ Мене.

16. Наистина, Йога не е за тогава, който яде много, или се въздържа прѣкалено, нито за оногава, който много спи, или пъкъ прѣкалено бодърствува, о Аржуна.

17. Йога онищожава всѣко страдание у тсгова който е умѣренъ въ ядене и развлѣчение, умѣренъ въ работа, умѣренъ въ спане и бодърствуване.

18. Когато неговата подчинена мисълъ е приксвана въ СЕБЕТО, свободенъ отъ всѣко възделение, тогава се казва „той е хармони иранъ“.

19. Пламѣкътъ на лампада въ защитено мѣсто не се колебае; на такъвъ пламѣкъ прилича Йоги съ обуздана мисълъ, прѣбивващъ въ единение³⁾ съ СЕБЕТО.

20. Това, въ ксето умътъ намира покой, омиротворенъ чрѣзъ упражняване йога; тоза, въ което човѣкъ, като вижда

1) Manah 2) Nirvana.

3) Йога.

СЕБЕТО чрѣзь СЕБЕТО, въ СЕБЕТО намира удовлетворение;

21. Това, въ което той намира върховна радостъ, какъзато Разумътъ¹⁾ може да схване надъ чувствата, гдѣто, установенъ, той не се отклонява отъ Дѣйствителността,

22. Коего, като постигне, той мисли, че нѣма по-велика придобивка отъ тоза; къдѣто, укрѣпенъ, той нѣма да бжде потресенъ дори отъ най-тежки страдания;

23. Това трѣбва да се разбере подъ думата йога, това разторгване отъ връзки съ болка. О тази йога човѣкъ трѣбва да се държи съ здраво убѣждение и съ бодъръ умъ²⁾.

24. Отхвърлилъ, безъ изключение, всички желаня, родени отъ въображението³⁾, съ умъ⁴⁾, който обузда на вси страни съвокупността на чувствата,

25. Полека-лека нека придобие спокойствие, посрѣдствомъ Разума¹⁾, контролиранъ съ постоянство; прѣбивайки съ умъ⁴⁾ въ СЕБЕТО, нека изгони всѣка друга мисль.

1) Buddhi. 2) Chetah. 3) Sankalpa. 4) Manah.

26. Колкото пжти тревожниятъ и непостояненъ умъ¹⁾ се отклони, толкова пжти нека го възвърне и го подчини на СЕБЕТО.

27. Върховна радостъ изпитва този Йоги, чийто умъ¹⁾ е умирень, чиято чувствена природа е успокоена, който е безгрѣшенъ и е станалъ едно съ природата на ВЪЧНИЯ.

28. Йоги, който чрѣзъ постоянно хармонизиране себето е отхвърлилъ грѣха, лесно се радва на безкрайно блаженство отъ съприкосновение съ ВЪЧНИЯ.

29. Това себе, хармонизирано чрѣзъ йога, вижда СЕБЕТО да обитава въ всички сжщества, и всички сжщества — въ СЕБЕТО; всждѣ той вижда това.

30. Който Ме вижда всждѣ, и вижда всичко въ Мене, никога Азъ не ще го напусна, нито той ще Ме напусне.

31. Който, утвърденъ въ единство, се покланя Менѣ, обитаващъ въ всички сжщества, този Йоги живѣе въ Мене, какъвто и да бжде неговътъ начинъ на животъ.

1) Маңалъ.

32. Този, който вижда едното СЕБЕ да свѣти въ сърдцето на всѣко сжщество и отъ тамъ съзира тжждеството на всички нѣща, приятни или неприятни, о Аржуна, той се смѣта за свършенъ Йоги.

Аржуна промълви:

33. Азъ не виждамъ, о Мадхусудана, крѣпкото основание на тази йога, която Ти прогласявашъ. че може да се постигне чрѣзъ равновѣсие, като се знае тревожността на ума.

34. Защото наистина, о Кришна, умътъ¹⁾ е неукротимъ; той е бурно-стремителенъ, силенъ и трудно одържимъ. Струва ми се, че той е тѣй необорваемъ и необузданъ като вѣтъра.

Благословениятъ отвърна:

35. Безъ съмнѣние, о Мощно-ржкий, трудно е прѣодоляването на ума; но той може да бжде подчиненъ съ постоянно упражнение и съ безстрастие.

36. Йога трудно се достига, мисля, отъ оногова, който не е завладѣлъ своето себе; но който се е подчинилъ на своето СЕБЕ,

1) Manah.

той може да достигне йога чрезъ правилно насочване енергията.

Аржуна запитва :

37. Който не е подчинилъ своето себе, но има вѣра, съ умъ отдалеченъ отъ йога, безъ да успѣе да достигне съвършенство въ йога, по какъвъ пжть върви той, о Кришна ?

38. Отпадналъ и отъ двата*, мигъръ той, неустойчивиятъ и отклонилъ се отъ Пжтя на ВѢЧНИЯ, ще бжде онищоженъ като разпокъсанъ облакъ, о Мощно-ржкий ?

39. Бжди добъръ, о Кришна, и разсѣй окончателно това мое съмнѣние ; защото нѣма други освѣнъ Тебе, който да може да разбие съмнѣнията ми.

Благословениятъ отговори :

40. О синъ на Притха, нито на този свѣтъ нито на другия нѣма онищожение за човѣка ; никога този, който върши правда, о възлюблений, нѣма да стжпи въ пжтя на страданието.

*) Сирѣчь — отъ пжтя на нормалната еволюция, по който върви цѣлото челоуѣчество, и отъ стрѣмния пжть на ускорената еволюция, по който се подвизава Йоги. (Б. пр.).

41. Достигналъ мира на светиитѣ*) и живѣлъ тамъ безброй години, отпадналиятъ отъ йога се ражда наново въ чиста и благословена кжща.

42. Или тсй може дори да се роди въ дома на мждри Йоги; но такова раждане много трудно се достига въ този свѣтъ.

43. Тамъ открива изново чертитѣ, що сж принадлежали на неговото прѣдишно тѣло, и съ тѣхъ започва пакъ да се стреми къмъ съвършенство, о радость на Куру.

44. Прѣдишната практика непрѣодоливо го увлича. Само като възжелава да познае йога, дори търсящиятъ йога надминава Ведитѣ.

45. На този Йоги, който работи съ настойчивость, очистенъ отъ грѣхъ, напълно усъвършенствуванъ прѣзъ много прѣраждания, той достига върховната цѣль.

46. Йоги е по-великъ отъ аскета; той се сматря за по-великъ дори отъ мждреца; Йоги е по-великъ отъ човѣка на дѣлото; затова стани Йоги, о Аржуна!

*) Девакана — рая.

47. Измежду всички Йоги този, който е изпълненъ съ вѣра, съ вжтрѣшно СЕБЕ прѣбиваващъ въ Мене, него Азъ смяtramъ за най-пълно хармонизиранъ.

Тъй свършва славната Упанишада на БХА-ГАВАДЪ ГИТА, науката за ВЪЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Аржуна, шестиятъ разговоръ, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРЪЗЪ СЕБЕ-ПОДЧИНЕНИЕ.

СЕДМИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ подзе:

1. Съ умъ¹⁾ вцѣпенъ за Мене, о Парта, упражнявайки Йога, намѣрилъ прибѣжище въ Мене, какъ безъ никакво съмѣние ти ще Ме познаешъ напълно, това чуй сега отъ Мене.

2. Азъ ще ти открия това знание и мъдростъ въ тѣхната пълнота; узнаешъ ли ги, друго не ти трѣбва вече да знаешъ.

3. Между тисязци людие едва единъ се стреми къмъ съвършенство; а отъ прѣуспѣващитѣ търсящи едва ли единъ познава Моята сжщностъ.

4. Земя, вода, огънь, въздухъ, етеръ, Умъ¹⁾ и Разумъ²⁾, сжщо и Егоизъмъ³⁾ — е осморното подраздѣление на Моята природа⁴⁾

5. Такава е нисшата. Познай сега другата Моя природа,⁴⁾ висшата, що съставя

1) Manah. 2) Buddhi. 3) Ahankara. 4) Prakriti, материя въ най-широката смисъл на думата, обгръщаща всичко, що е пространствено. „Висшата Prakriti“, въ слѣдующия стихъ, се нарича понѣкога Daiviprakriti, Свѣтлината на Логоса.

елемента на живота, о Мощноржкий, и която държи вселената.

6. Знай, тя е утробата на всички сжщества. Азъ съмъ източникътъ за възникване на цѣлата вселена, и въ Мене тя изчезва.

7. Нѣма нищо по-високо отъ Мене, о Дхананжая. Всичко това е нанизано на Мене, като редица бисери на нижка.

8. Азъ съмъ вкусността въ водитѣ, о синъ на Кунти, и блѣсъкътъ въ мѣсеца и слънцето; Словото на Мощь¹⁾ въ всички Веди съмъ Азъ, звукътъ въ етера, и мжжеството на мжжетѣ;

9. Чистото благоухание на земята и блѣсъкътъ на огъня съмъ Азъ; животътъ въ всички сжщества, и суровиятъ подвигъ у аскета

10. Знай Ме, о Парта! като вѣчно сѣме на всички сжщества. Азъ съмъ Разумътъ на надаренитѣ съ Разумъ,²⁾ и великолѣпието на всички прѣкрасни нѣща.

11. Азъ съмъ мощта на силния, който е свободенъ отъ възделение и страсть,

1) Pranava, Aum

2) Buddhi.

Въ сжществата Азъ съмъ желанието, щѣ не е противно на дълга,¹⁾ о Повелителю на Бхарата.

12. Знай, че хармоничнитѣ, дѣйствени и лѣниви²⁾ естества сж отъ Мене; не Азъ въ тѣхъ, но тѣ въ Мене.

13. Цѣлиятъ този свѣтъ, заблуденъ отъ тѣзи природи на тритѣ качества,²⁾ не Ме познава — Азъ съмъ надъ тѣхъ, не тлѣненъ.

14. Мжчно се прониква прѣзъ тази Моя божествена илюзия³⁾, причинена отъ качества;⁴⁾ тѣзи, които идватъ при Мене, прѣминаватъ прѣзъ тройния покровъ на Майя.

15. Злотворцитѣ, заблуденитѣ, злитѣ людие не идватъ при Мене; тѣхниятъ разумъ е разстроенъ отъ илюзията,³⁾ тѣ сж пригърнали природата на демонитѣ.⁵⁾

16. Четири вида сж праведницитѣ, които Ме боготворятъ, о Аржуна: страдащитѣ, жадуващитѣ за мждрость, търсящитѣ лич-

1) Dharma ²⁾ Т. е. тѣзи, у които едно отъ тритѣ качества — Satva, Rajah, Tamah — прѣобладава.

³⁾ Māya. ⁴⁾ Gunas. ⁵⁾ Asuras, противницитѣ на Suras или ангелитѣ.

ни облаги и мждрецитѣ, о Повелителю на Бхарата.

17. Отъ тѣхъ мждрецътъ, който винаги е уравновѣсенъ и се кланя на Едното, е най-добриятъ; Азъ съмъ безкрайно милъ за мждреца; и той Ми е милъ.

18. Тѣ всички сж благородни, но Азъ гледамъ на мждреца като на Себе самия; той, съединенъ съ СЕБЕ, е утвърденъ въ Мене — най-висшия Пжтъ.

19. Въ края на много прѣбраждения чловѣкътъ, изпълненъ съ прѣмждростъ, влиза въ Мене: «Вазудева¹⁾ е всичко,» казва той — Махатма, какъвто твърдѣ рѣдко се срѣща.

20. Тѣзи, чиято мждростъ е била разсѣена отъ желаня, отиватъ при други Свѣтязи Деви, като изпълняватъ разни вѣнкашни обреди, спроти своята собствена природа.

21. Азъ наистина изпълнямъ желанието на всѣки прѣданъ, който съ непоклатима вѣра търси да богочита кой да е прѣдметъ.

1) Име на Шри Кришна, като синъ на Вазудева.

22. Той, проникнатъ отъ вѣра, търси да боготвори такова божество и отъ него получава изпълнението на своитѣ желанія, като — въ сжщностъ — Азъ допускамъ това.

23. Наистина, недълговѣченъ е плодътъ; той принадлежи на хора, които иматъ малко разбиране. При Свѣтящитѣ Деви отиватъ поклонницитѣ на Свѣтящитѣ Деви, но Моитѣ поклонници идватъ при Менъ.

24. Лишенитѣ отъ Разумъ¹⁾ мислятъ за Мене, не проявениятъ, като за проявенъ, непознавайки Моята висша природа, нетлѣнна, най-възвишена.

25. Нито могатъ всички да Ме откриягъ, обвитъ въ Моето творение-измама.²⁾ Този заблуденъ свѣтъ не Ме познава — нероденъ, вѣченъ.

26. Азъ познавамъ сжществата, които сж били, които сж сега, и които ще дойдатъ, о Аржуна, но Мене никой не познава.

27. Поради измамата отъ двойкитѣ противности, що се пораждатъ отъ привличане и отблъскване, о Бхарата, всички сж-

1) Buddhi. 2) Yoga-Maуа, творческата сила на Йога; всички нѣща сж мисль-форми на Единия.

щества бродятъ изъ вселената въ пълна заблуда, о Парантапа.

28. Но чловѣцитѣ на чиститѣ дѣла, у които нѣма вече грѣхъ, свободни отъ заблудителнитѣ двойки противности, тѣ почитатъ Мене, вѣрни на своитѣ обѣти.

29. Тѣзи, които сж прибѣгнали въ Мене и се стремятъ къмъ освобождение отъ раждане и смъртъ, тѣ познаватъ ВѢЧНИЯ, цѣлото СЕБЕ-знание и всѣка дѣйностъ.

30. Които Ме знаятъ като познание на елементитѣ, като познание на Свѣтящитѣ, и като познание на Жертвата¹, тѣ, хармонизирани по умъ, Ме познаватъ, дори прѣзь врѣме на заминаванетоъ.²)

Тѣй свършва славната Упанишада на БХАГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри-Кришна и Аржуна, седмиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРѢЗЪ РАЗЛИЧАВАЩЕ ЗНАНИЕ.

1) Тѣзи шесть наименования сж: Brahman, Adhyatma, Karma, Adhibhuta, Adhidaiva, Adhiyajna.

2) Смъртъта — заминаване отъ тѣлото.

ОСМИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна запитва :

1. Какво нѣщо е ВѢЧНИЯТЪ¹⁾, що е СЕБЕ-познание²⁾, що е Дѣйность³⁾, о Пурушотама? Кое се нарича знание на Елементитѣ⁴⁾, и кое знание на Свѣтящитѣ⁵⁾?

2. Какво е знанието на Жертвата⁶⁾ въ това тѣло, и какъ се постига то, о Мадхусудана? И въ часа на смъртта, какъ Те позчава СЕБЕ-обладаниятъ?

Благословениятъ отговори :

3. Неразрушимото, висшето — това е ВѢЧНИЯТЪ¹⁾; Неговата сжществена природа се нарича СЕБЕ-познание²⁾; еманацията, която е причина за пораждането на сжществата, се нарича Дѣйность³⁾;

4) Знанието на Елементитѣ⁴⁾ засѣга Моята врѣменна природа, а знанието на Свѣтящитѣ Деви⁵⁾ се отнася до жизне-

-
- 1) Brahman.
 - 2) Adhyatma.
 - 3) Karma.
 - 4) Adhibhuta.
 - 5) Adhidaiva.
 - 6) Adhiyajna.

дателната енергия¹⁾); знанието на Жертвата²⁾ говори за Мене като облѣченъ въ тѣло, о най-добрий между живитѣ сщества.

5. Който, при напущане тѣлото си, заминава съ мисль за Мене въ часа на кончината, той влиза въ Моето битие; нѣма съмнѣние въ това.

6. За каквото сщество мисли човѣкъ при напущане тѣлото, при това сщество той и отива, о Каунтея, като съгласува съ него своята природа.

7. Ето защо винаги мисли за Мене само, и воювай. Съ умъ и Разумъ прѣбива ащъ въ Мене, безъ съмнѣние ти ще дойдешъ въ Мене.

8. Който е уравнозѣсенъ отъ постоянно упражненіе и медитация, и умътъ му не блуждае, о Парта, той отива въ висшия божественъ духъ.

9. Който мисли за Древния, Всевѣдущия, Все-Управителя, по-малкъ отъ най-дребното, Вседържителя, що има невъоб-

1) Purusha, мжжката творческа енергия. Висшиятъ Purusha е Божествениятъ Мжжъ, проявениятъ Богъ.

2) Adhiyajna.

разима форма, блъскащъ като слънцето надъ тъмнина;

10. Който въ часа на смъртта, съ не поклатимъ умъ, прикованъ въ прѣданостъ, чрѣзъ силата на йога съсрѣдоточи своето жизне-дихание въсрѣдостѣнието между вѣждигѣ, той отива при този Духъ, върховния, божествения.

11. Пжтя, който познавачитѣ на Ведитѣ обявяватъ за неразрушимъ, пжтя, въ който самообладаниятъ и свободенъ отъ страсти влиза, за който купнѣющитѣ даватъ обѣтъ за въздържание¹⁾, този пжть Азъ ще ти открия на кжсо.

12. Всички двери²⁾ затворени, съ умъ сведенъ въ сърдцето, жизне-диханието спрѣно въ главата, съсрѣдоточенъ чрѣзъ йога;

13. Прѣповтаряйки едносложния ВѢЧЕНЪ „Ацм!“, мислейки за Мене, — който така напуща тѣлото си, достига Върховния Пжть.

14. Който постоянно размишлява върху Мене, безъ да помисля за друго, той лесно

1) Brahmacharya.

2) Вратитѣ на тѣлото, т. е. органиѣ на чувствата.

Ме достига, о Парта, — този винаги уравновѣсенъ Йоги.

15. Влѣзли въ Мене, тѣзи Велики-Души¹⁾ не се въплочаватъ вече на тази прѣходна земя — обителъ на мжката; тѣ отиватъ въ най-висше блаженство.

16. Свѣтоветъ, като се начене отъ свѣта на Брахма, се появяватъ и изчезватъ, о Аржуна; но който влѣзе въ Мене, о Каунтея, той не знае вече раждане.

17. Който знае деня на Брахма, хиляди епохи²⁾ дълъгъ, и нощта, продължаваща хиляди епохи, той знае день и нощъ.

18. При възникване на деня, изъ непроявеното избликва всичко проявено; при настъпване на нощта, всичко проявено се разтопява въ непроявеното, името на което е ТО.

19. Това множество същества, що се проявяватъ много пжти, изчезватъ при идването на нощта; по висше повеление, о Парта, тѣ отново се появяватъ, при изгрѣването на деня.

20. Наистина, по-горѣ отъ това непроявено има друго непроявено, вѣчно,

1) Mahatmas.

2) Yugas.

което, при изчезването на всички същества, не се разрушава.

21. Това свърхнепроявено, неразрушимо, „Негълънно“, именуемо ТО, е най-висшиятъ Пътъ. Тѣзи, които Го достигнатъ, не се възвръщатъ. Това е Моето върховно жилище.

22. ТОЙ, Върховниятъ Духъ¹⁾, о Парта, може да се достигне само чрѣзъ непоколебима прѣданостъ къмъ Него; въ Него обитаватъ всички същества, ТОЙ прониква всичко Това²⁾.

23. Врѣмето, когато Йогитѣ, умирайки, не се възвръщатъ, както и врѣмето, когато тѣ, умирайки, се възвръщатъ, това врѣме ще ти открия Азъ, о князь на Бхарата.

24. При огънь, при свѣтлина, прѣзъ день, при нарасващото сияние на пълнящата се луна³⁾, прѣзъ шестътъ мѣсеца на сѣверния пътъ⁴⁾—тогава, напущайки тѣлото, людиегѣ, които познаватъ ВѢЧНИЯ, отиватъ въ ВѢЧНИЯ.

1) Purusha.

2) Това — вселената, въ противоположностъ на ТО, изгочникътъ на всичко.

3) Двѣтъ недѣли, когато луната се пълни.

4) На лѣтния кржговратъ.

25. При димъ, нощемъ, при нащърбяване на луната, прѣзъ шестътъ мѣсеца на южния пжтъ¹⁾, — тогава Йогитѣ, като достигатъ лунната свѣтлина²⁾, се възврѣщагъ.

26. Свѣтлина и Тъмнина—това сж двата вѣчни пжтя на свѣта; по Свѣтлината шестува този, който не се врѣща вече, изъ Тъмнината броди онзи, който се възврѣща.

27. Като познава тѣзи пжтища о Парта, Йоги никога не се забърква. Затова бжди всѣкога твърдъ въ Йога, о Аржуна.

28. Надъ плода отъ достойни дѣла, който Ведитѣ свързватъ съ жертвоприношенията, съ въздържането и милостинята, — надъ всичко Йоги се издига съ своето познание на Пжтя и отива въ най-висшето и най-дрезно обиталище.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХАГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри-Кришна и Аржуна, осмиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРѢЗЪ НЕРАЗРУШИМИЯ
ВЪРХОВЕНЪ ВѢЧЕНЪ.

1) На зимния кржговратъ.

2) Лунното, или астралното тѣло. Докато то не бжде убито, човѣкътъ все ще трѣбва да се прѣражда.

ДЕВЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ подзе :

1. На тебе, неосждащия, Азъ откривамъ тази най-дълбока тайна, мъдростъта, съединена съ знание, която, щомъ познаешъ, ти ще се освободишъ отъ зло.

2. Това е Царската Наука, царствената Тайна, върховниятъ очистителъ ; съ прозрѣние, споредъ праведностъта, ¹⁾ тя много лесно се изпълнява, неразрушима.

3. Людие безъ вѣра въ това знание, о Парантапа, като не Ме достигнагъ, се връщатъ въ пжтищата на този свѣтъ на смъртъта.

4. Съ непроявеното си естество Азъ прониквамъ цѣлия този свѣтъ; всички сжщества иматъ корена си въ Мене, но Моятъ коренъ не е въ тѣхъ.

5. И сжществата нито се коренятъ въ Мене; ето Моята царствена Йога ! Поддръжка на сжществата, макаръ некорененъ въ тѣхъ, Моето СЕБЕ е тѣхна истинска причина.

6. Както мощновихрениятъ въздухъ, всепроникващъ, се корени въ етера ²⁾, така

1) Dharma.

2) Akasha.

всички сжщества се коренятъ въ Мене — знай това.

7. Всички сжщества, о Каунтея, влизатъ въ Моята нисша природа¹⁾ въ края на една мирова епоха²⁾; въ началото на друга мирова епоха²⁾ Азъ изново ги пораждамъ.

8. Скрытъ въ Природата¹⁾, която е Моя собствена, Азъ пораждамъ изново и изново всички тѣзи множества безпомощни сжщества — чрѣзь силата на Природата¹⁾.

9. И нито ме свързватъ тѣзи дѣла, Дхананжая, възтроненъ въ прѣвишность, непривързанъ къмъ дѣйность.

10. По Мой промисълъ Природата¹⁾ отпраща всѣко движимо и недвижимо: благодарение на това, о Каунтея, вселената се върти.

11. Безумцитѣ не Ме виждатъ, когато съмъ облѣченъ въ човѣшка форма, непознаващи Моята висша природа — великиятъ Господъ на сжществата.

12. Упразнени отъ надежда, упразнени отъ дѣла, упразнени отъ мъдрость, без-

1) Prakriti. 2) Kalpa — мировъ периодъ на дѣйность, на проява.

чувствени сж тия, що сж причастни на лъжливата, животинска и демонична природа ¹⁾).

13. Наистина, великитѣ души, о Парта, съпричастни на Моята божествена природа, богочитатъ съ непоколебимъ умъ, познавайки Ме като вѣченъ източникъ на сжществата.

14. Възвеличавайки Ме винаги, ревностни, твърди въ обѣти, повъргнали себе си прѣдъ Менъ, тѣ ме богочитатъ съ благоговѣйна прѣданостъ, винаги уравновѣсени.

15. Други, като Ми принасятъ въ жерва мждростъ, боготворятъ Ме като Единъ и многоличенъ, вездѣприсѣтстващъ.

16. Азъ съмъ възношението; Азъ съмъ жертвата; Азъ приношението на прѣдцитѣ; Азъ съмъ огне-давната трѣва; мантрата съмъ Азъ; Азъ съмъ и маслото; Азъ съмъ огньтъ; и пламтящата жертва съмъ Азъ;

¹⁾ Prakṛiti. Качеството (guna) инерция (tamas) на Природата (Prakṛiti) характеризира сжществата, за които се говори тука: Rakshasas сж получрвѣшки сжщества, животински и кръвожадни; Asuras сж противниците на Devas.

17. Азъ съмъ бащата на тази вселена, Майката, Вседържителътъ, Прародителътъ, Светиятъ ЕДИНЪ, който трѣбва да се познава, Словото на мощь¹⁾, а сжщо и Ригъ, Сама и Йажуръ²⁾.

18. Азъ съмъ Пжтьтъ, Съпругътъ, Господарътъ, Свидѣтельтъ, Обиталището, Прибѣжището, Любовникътъ, Началото, Разложението, Основата, Съкровищницата, непогинвзщето Сѣме.

19. Азъ давамъ топлината; Азъ задържамъ и изпращамъ дъжда; Азъ съмъ безсмъртие и смъртъ, Азъ съмъ битие и небитие³⁾, о Аржуна.

20. Познавачитѣ на тритѣ Веди, що пиятъ Сома, очистени отъ грѣхъ, Ме богочитатъ чрѣзь жертвоприношение и измолватъ отъ Мене пжтя къмъ небето; като се възмогватъ въ свещения миръ на Властителя на Свѣтящитѣ Деви, тѣ участвуватъ на небето въ божественитѣ пиршества на Свѣтящитѣ Деви и ядатъ отъ тѣхната трапеза.

1) Aumkara, свещената Дума Аум.

2) Тритѣ Веди: Rig-Veda, Saman-Veda, Yajur Veda.

3) Sat и As.t, крайната двойка противности, задъ която е само Едното.

21. Като се наслаждатъ отъ пространния небесенъ свѣтъ, и светостята имъ повѣхне¹⁾, тѣ идватъ изново въ този миръ на смъртъта. Слѣдвайки добродѣтелитѣ, прѣдписвани отъ тритѣ Веди, прѣдавайки се на желанія, тѣ приобрѣтяватъ прѣходното.

22. На тѣзи, които се покланятъ само на Мене, безъ да мислятъ за друго, на тѣзи, които сж винаги уравновѣсени, Азъ дарувамъ пълна сигурность.

23. Дори прѣданитѣ на другитѣ Свѣтящи Деви, като се покланятъ съ пълна вѣра, тѣ сжщо Ме боготворятъ, о Сине Кунтинъ, макаръ това да е противно на древното правило.

24. Наистина, Азъ съмъ Този, който се радва на всички жертви, че Азъ съмъ Господъ Богъ, но тѣ не Ме познаватъ по сжщность, и за това грѣшатъ.

25. Които почитатъ Свѣтящитѣ Деви, отиватъ при Свѣтящитѣ Деви; които се покланятъ на Праотцитѣ, отиватъ при Пра-

¹⁾ Като се свърши плодътъ на тѣхнитѣ добри дѣла, и тѣхната награда се изхарчи.

отцитъ¹⁾; при Елементалитъ²⁾ отивать тѣзи, които принасятъ жертва на Елементалитъ; но Моитъ поклонници идватъ при Мене.

26. Ако нѣкой съ прѣданостъ Ми принася въ жертва листъ, цвѣтець, плодъ, вода, Азъ приемамъ това отъ борящата се душа като любовенъ даръ.

27. Каквото и да правишъ, каквото и да ядешъ, каквото и да принасяшъ, каквото и да дарявашъ, какъвто подвигъ и да извършвашъ, о Каунтея, прави това като приношение на Мене.

28. Така ще се освободишъ отъ веригитъ на дѣйността, що дава добри и лоши плодове; самъ, уравновѣсенъ чрѣзъ йогата на отричането, ти ще дойдешъ въ Мене, когато бждешъ свободенъ.

29. Азъ съмъ единъ и сжщъ къмъ всички сжщества; никой не Ми е умразенъ, нито скжпъ. Ала, наистина, тѣзи, които Ми се покланятъ благоговѣйно, тѣ сж въ Мене, и Азъ съмъ въ тѣхъ.

30. Дори ако най-голѣмиятъ грѣшникъ Ме почита съ нераздѣлно сърдце, той сжщо тѣй трѣбва да се счита за праведенъ, понеже правилно е рѣшилъ;

1) Pitris. 2) Bhutas, Елементалитъ или природнитъ духове.

31. Скоро той намира своя дългъ и влиза въ вѣченъ миръ, о Каунтея; знай за вѣрно, че Моитѣ прѣдани никога не погинватъ.

32. Тѣзи, които прибѣгватъ въ Мене, о Парта, макаръ и отъ утробата на грѣха, жени, Ваисия¹⁾, дори Судри²⁾, и тѣ сжщо влизатъ въ върховния Пжтъ.

33. А колко повече тогава светитѣ Брахмани и прѣданитѣ царствени светии; приобрѣтилъ тоя прѣходенъ безотраденъ миръ, богочитай Мене.

34. Потопи своя умъ въ Мене; бжди Мой прѣданъ; Менѣ принасяй жертви; прѣклони се прѣдъ Мене; така достигналъ хармония въ СЕБЕ, ти ще влѣзешъ въ Мене, като имашъ Мене за висша цѣль.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХА-ГАВАТЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Аржуна, деветиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРѢЗЪ ЦАРСТВЕНАТА НАУКА И ЦАР-СТВЕНАТА ТАЙНА.

1) Vaishyas — третата, търговската каста.

2) Shudras — четвъртата, надничарската каста.

ДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ каза :

1. Чуй пакъ, о Мощно-ржкий, Моята висша дума, която за твое добро ще ти кажа, понеже те възлюбихъ.

2. Множеството Свѣтящи Девы, както и великитѣ Риши¹⁾, не знаятъ Моето появяване защото Азъ съмъ началото на всички Свѣтящи Девы и на великитѣ Риши.

3. Който Ме знае като нероденъ, безначаленъ, великъ Господарь на свѣта, той, едничекъ между смъртнитѣ незаблуденъ, е свободенъ отъ всѣкаквъ грѣхъ.

4. Разумъ²⁾, мждрость, незаблуда, забрава, истина, себевладане, спокойствие, удоволствие, мжка, сществуване, небитие, страхъ, както и смѣлость,

5. Безобидность, равнодушие, доволство, въздържане, благотворителность, слава и позоръ, сж разнитѣ характеристики на сщществата, що изхождатъ изъ Мене.

1) Риши е този човѣкъ, който е завършилъ своята човѣшка еволюция, но стои въ свѣрхфизическитѣ области въ съприкосновение съ земята, за да помага на чловѣчеството.

2) Будхи.

6. Седемътъ велики Риши, древнитъ Четири¹⁾, както и Ману²⁾, бѣха родени отъ, Моята природа и умъ; тѣ пъкъ породиха тази раса.

7 Който познава сжщността на тази Моя царственостъ и Йога, той е уравновѣсенъ чрѣзъ непоколебима йога; въ тоза нѣма съмнѣние.

8. Азъ съмъ Родителтъ на всичко: всичко произтича изъ Мене; разбирайки това, мждрецтъ Ме бзготвори въ възторженъ захласъ.

9. Съ умъ изпълненъ отъ Мене, животътъ имъ прикжтанъ въ Мене, просвѣщавайки се единъ другъ, винаги разговаряйки за Мене, мждрецитъ сж доволни и радостни.

10. На тѣхъ, винаги уравновѣсени, покланящи се въ любовь, Азъ давамъ Йогата на различазането³⁾, чрѣзъ която тѣ идватъ въ Мене.

1) Четиретъ Кумари или Дѣвствени Юноши, най-висшитъ въ Окултната Иерархия на тази земя.

2) Началницитъ и законодателитъ на една раса.

3) Будхи — Йога.

11. Отъ чисто състрадание къмъ тѣхъ, обитаващъ въ тѣхното СЕБЕ, Азъ разпръсвамъ родената отъ невѣжество тъмнина чрѣзъ свѣтящата лампада на мъдростта.

Аржуна каза:

12. Ти си върховната ПРѢДВѢЧНОСТЪ, върховното Обиталище, върховната Чистота, вѣчниятъ, божественъ челоуѣкъ, изначалното Божество, неродениятъ — Господарьтъ!

13. Всички Риши така Те славославягъ, както и божествениятъ Риши Нарада; тѣй и Азита, и Девала, и Виаса; а сега и Ти самъ ми го казвашъ.

14. Вѣрвамъ да е истина всичко, що ми казвашъ, о Кешава. Твоята проява, о Благословений, нито Свѣтящитѣ Дези, нито Полубоговетѣ ¹⁾ разбирагъ.

15. Наистина, Ти самъ познавашъ Себе си чрѣзъ Себе си, о Пурушотама! Източникъ на сжществата, Господарь на сжществата, Свѣтозарний на Свѣтозарнитѣ Деви, Управитель на свѣта!

16. Благоволи да ми откриешъ въ пълния блѣсъкъ Твоята божествена слава,

1) Danavas.

въ която Ти, облѣченъ, прѣбивавашъ и прониквашъ мирозетъ.

17. Какъ бихъ могълъ да Те позная, о Йоги, чрезъ постоянно съзерцание? Като какъ и въ какъвъ образъ да си Те мисля, о Благословеній?

18. Кажи ми пакъ подробно за Твоята Йога и слава, о Жанардана; за мене нѣма насита да слушамъ Твоитѣ животворящи думи.

Благословениятъ подзе:

19. Бжде благословенъ! Азъ ще ти открия Моята божествена слава въ нейния обликъ сжщественъ, най-добрий между Куровци; подробноститѣ нѣматъ край.

20. О Гудакеша, Азъ съмъ СЕБЕТО, вселенно и прѣбиваваще въ сърдцето на всички сжщества — началото, срѣдата и краятъ на всички сжщества.

21. Между Адитиитѣ Азъ съмъ Вишну; между свѣтлинитѣ Азъ съмъ свѣтозарното слънце; Азъ съмъ Маричи между Марути-тѣ; между съзвѣздята Азъ съмъ Лунага.

22. Отъ Ведитѣ Азъ съмъ Сама-Веда; Азъ съмъ Вазава между Свѣтящитѣ Деви;

и между сътивата Азъ съмъ умътъ; ¹⁾ Уживитѣ сжщества Азъ съмъ проумѣването).

23. И между Рудритѣ ³⁾ Шанкара съмъ Азъ; Витеша между Якшаситѣ и Ракшаситѣ ⁴⁾; и между Вазуситѣ Азъ съмъ Павака; между високитѣ планини Азъ съмъ Меру.

24. И знай Ме, о Парта, между домашнитѣ жреци Азъ съмъ главниятъ, Брихаспати; отъ генералитѣ Азъ съмъ Сканда; отъ езерата — океантъ.

25. Отъ великитѣ Риши Азъ съмъ Бригу; отъ рѣчъта Азъ съмъ едничкиятъ слогъ ⁵⁾; отъ жертвоприношенията Азъ съмъ това на безмълвното повторение; отъ неподвижнитѣ нѣща — Хималаитѣ.

26. Ашвата отъ всички дървеса; и отъ божественитѣ Риши—Нарада; отъ Гандхарвитѣ ³⁾ — Читрарата; отъ съвършенитѣ — мждрецътъ Капила.

27. Укчешрава отъ конетѣ Ме знай, нектаро ⁶⁾-роденъ; Еравата отъ царственитѣ слонове, и отъ людиеѣ—Царьтъ.

1) Manah. 2) Chetana.

3) Небесни сжщества. 4) Получовѣшки сжщества.

5) Омъ.

6) Амрита, нектаръ на безсмъртие.

23. Отъ оржжията Азъ съмъ мълннията; отъ кравитѣ—Камадукъ; Азъ съмъ Кацпарпа отъ прародителитѣ; отъ змиитѣ — Вазуки.

29. Азъ съмъ и Ананта отъ Нагитѣ), Варуна отъ морскитѣ обитатели; отъ патриарситѣ — Ариаманъ, Яма отъ управителитѣ.

30. Азъ съмъ Прахлада отъ Даитиитѣ;²⁾ между отчетницитѣ Азъ съмъ Врѣмето; отъ дивитѣ животни — царствениятъ звѣръ³⁾; отъ птицитѣ — Венатия.

31. Отъ очистителитѣ Азъ съмъ вѣтърътъ; отъ воинитѣ — Рама; Азъ съмъ Макара отъ рибитѣ; отъ рѣкитѣ — Гангъ.

32. На творенията началото и краятъ, а сжщо и срѣдата съмъ Азъ, о Аржуна. Отъ наукитѣ Азъ съмъ науката за СЕБЕТО; Азъ съмъ рѣчъта на ораторитѣ.

33. Отъ буквитѣ Азъ съмъ буквата А, и двойността на една съставна; Азъ съмъ сжщо вѣчното Врѣме; Азъ съмъ Вседържителътъ, чието лице е обърнато навредъ.

1) Учителитѣ на Мждростъта, наречени змии.

2) Получовѣшки сжщества.

3) Левътъ.

34. Смъртта, що всичко поглъща, съмъ Азъ и началото на всѣко грядуще; отъ качествата — слава, благоденствие, слово, паметъ, разбирање, постоянство, забравяне.

35. Отъ химнитѣ сжщо — Брихатсаманъ; Гайатри отъ ритмитѣ съмъ Азъ; отъ мѣсецитѣ съмъ Маргаширша; отъ сезонитѣ — цзѣтниятъ.

36. Азъ съмъ игривостъта на измамата и блѣсъкътъ на великолѣпнитѣ нѣща; Азъ съмъ побѣда, и рѣшителностъ, и истинностъта на вѣрния човѣкъ.

37. Отъ Вришниситѣ¹⁾ Вазудева съмъ Азъ; отъ Пандавитѣ) — Дхананжая; отъ мждрецитѣ Азъ съмъ Виаса, отъ псетитѣ — Пѣвецътъ Ушана

38. Азъ съмъ скиптърътъ на управителитѣ; на тѣзи, що търсятъ побѣда, Азъ съмъ държавническата мждростъ; на тайнитѣ Азъ съмъ мълчанието, и знанието на ученитѣ.

39. И това, което е сѣме на всички сжщества, то съмъ Азъ, о Аржуна; нито има нѣгдѣ нѣщо, подвижно или не, което може да сжществува вънъ отъ Мене.

1) Фамиллии, или колѣна, между индуситѣ.

40. Нѣматъ край Моитѣ божествени сили, о Парантапа. Коего ти изказахъ, само указва на Моята безконечна слава.

41. Всичко, що е славно, добро, хубазо, мощно, знай, че то изхожда изъ единъ отломъкъ на Моето велелѣпие.

42. Но защо ли ти сж всички тия подробности, о Аржуна? Като прониквамъ цѣлата вселена съ една частица отъ Себе си, Азъ прѣбивавамъ.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХА-ГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, Писанието за Йога, разгоярътъ между Шри Кришна и Аржуна, десетиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ ЦАРСТВЕНОСТЪ.

ЕДИНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна рече :

1. Това слово за върховната Тайна, досежно СЕБЕГО, Ти ми изрече отъ състрадание; то пропжди моята заблуда.

2. Чухъ подробно отъ Тебе, о Лотусоокий, за възникването и онищожаването на сжществата, както и за Твоето нетлѣнно величие.

3. О прѣвишний Боже¹⁾, тъй както Ти Самъ се описвашъ, о най-добрий отъ всичко въ свѣта, азъ бихъ желалъ да видя Твоята всемогъща Форма.

4. Ако мислишъ, че мога да я видя, тогава, о Боже, Господи на Йога, покажи ми Твоето нетлѣнно СЕБЕ.

Благословениятъ рече :

5. Ето вижъ, о Парта, една Моя Форма, стократна, хилядократна, разнообразна по видъ, божествена, разнообразна по шарове и по изгледъ.

6. Вижъ всички Адити, Вазуси, Рудри, двамата Ашвини, както и Маруги²⁾; съзер-

1) Ishvara, Създателъ и Управителъ на една вселена.

2) Различни чинове ангели.

цавай много чудеса, невидени до сега, о Бхарата.

7. Съзерцавай днесъ тука цѣлата вселена, движима и недвижима, цѣлокупна и единна въ Моето тѣло, о Гудакеша, заедно съ всичко друго, което ти искашъ да видишъ.

8. Но истина ти казвамъ — ти не можешъ да Ме съзерцавашъ съ тѣзи твои очи; божествени очи ти давамъ: приеми Моята царствена Йога.

Санжая добави:

9. Като изрече това, о Царю, великиятъ Господарь на Йога, Хари, показа на Парта Своята върховна Форма като Господь¹⁾.

10. Съ много уста и очи, съ много дивни изгледи, съ безброй божествени украшения, съ безброй издигнати божествени оржжия;

11. Съ божествени огърлици, облѣченъ въ неизречена свѣтлина, миропомазанъ съ елей свѣтъль, — Богъ вседивенъ, безграниченъ, съ лице обърнато навсждѣ.

12. Ако блѣсъкътъ на мириади слънца свѣтнѣше изведнажъ въ небето, това би наподобило славата на тоя Великъ Духъ²⁾.

1) Ишвара.

2) Mahatma.

13. Тамъ Пандава видѣ цѣлата вселена, подраздѣлена на многоразлични части, покаяща се единна въ тѣлото на Бога на Боговетѣ.

14. Тогава той, Дхананжая, поразенъ отъ това величие, въ благоговѣенъ трепетъ и ужасъ, съ възправени коси, склони глава прѣдъ Свѣтозарния и съ ржцѣ заключени заговори.

Аржуна рече:

15. Въ Облика Твой азъ виждамъ, Боже, Боговетѣ;

Вси сжщества подъ редъ съсъ тѣхнитѣ отличья;

И Брахма, Господъ върху своя лотусъ-тронъ,

И всички Риши, и Божественитѣ Змии¹⁾).

16. Съсъ множество уста, очи, ржцѣ, гърди —

Навредъ Те виждамъ, Безгранично Сжщество;

Нито източникъ, ни начало, ни срѣда, Ни край не Ти намирамъ, Боже Безконечий!

17. Навсждѣ блѣскашъ — живъ потокъ великолѣпье,

¹⁾ Езотеричното название на Посветенитѣ.

- Азъ виждамъ Те съсъ дискъ и жезълъ
и корона;
Отъ вси страни въ Небето стрѣлкашъ
мълние-огнь,
Катъ слънце ослѣпявашъ взора, Нео-
бятний!
18. Прѣвиспрений надъ всѣка мисль, и
Нетлѣнный,
Върховна Ти съкровищница, Вездѣ-
сущий,
Пазитель неизмѣненъ на всевѣчна
Дхарма,
Като издревенъ Человѣкъ Те мисля азъ.
19. Ти безъ начало, край, срѣда; безкрайна
сила,
Съ безброй ржцѣ; луната, слънцето
сж твои
Очи. Лицето Ти блѣщи катъ жертвенъ
пламъкъ
И съ огнь нестѣрпимъ изгаря свѣто-
ветъ.
20. Съ Тебъ само пълни сж земя и небеса
И всички области, помежду тѣхъ про-
стрѣни;
Пропада тройната вселена, о Всемощ-
ний,
Прѣдъ Твоята ужасна, проявена Форма.

21. Въ Тебъ чезнатъ сънмищата Сури —
и съ ржцѣ
Издигнати въвъ трепеть святъ Те сла-
вослозятъ ;
И Махарши и Сидхи викатъ : «Слава
Тебѣ !»
И въ пѣснопѣния въздаватъ Ти хвала.
22. И Рудри, Вазуси, Садхии и Адити,
Вишваси, Ашвини, Марути и Ушмати,
Гхандарви и Якшаси, Сидхи и Асури¹⁾
Цѣль сонмъ, прѣхласнати въ екстазъ,
Те съзерцаватъ.
23. И мощень, дългоржкъ, съ бедра, нозѣ
безброй,
Широкогрждъ, и съ много зжби стра-
ховити . . .
О, твойта Форма многоуста, многоока
Всемирътъ — като мене — въ ужась
съзерцава.
24. Зарящъ, възьеть до небо, увѣнчанъ
съ джгата,
Съ уста-пасть и съ магично-свѣтящи
очи . . .
Прѣдъ Твоя видъ издънъ недрата ме
разтресва,

¹⁾ Имена на разни степени свръхестествени
сщщества.

И чезне мойта мощь и моя миръ, о
Вишну!

25. Не зжби — пламъцитѣ всепоядащи
На Врѣмето пламтятъ въвъ Твойта
страшна пасть . . .
Не видя нищо друго — гдѣ да бѣгамъ?
Боже,
Прибѣжище на всички свѣтове, о ми-
лость!
26. На Дхритаращра синоветѣ и съсь тѣхъ
Царетѣ на земята — този сонмъ отъ
вожди,
Бхишма и Дрона, царствениятъ синъ
на Сута,
И воинитѣ благородни на тазъ рать,
27. Тѣ хвърлятъ се стремглаво въ Твойта
пасть — вулканъ,
Изригващъ лава, съсь зжби — скали
пламтящи;
Вечъ нѣкои между страхотнитѣ Ти
зжби
Се блъскатъ, а главитѣ имъ на прахъ
сж стрити.
28. И както буйнитѣ, стремителни талази
На рѣчнитѣ води се хвърлятъ въ
океана,

Така и тѣзи силни господари на земята
Сами се втурватъ въ Твоята пламтяща
пасть.

29. И както пеперудата лети безумно
Къмъ пламъка и пада въ него и изгаря,
Така и тѣ унесвѣсени се стремятъ
Къмъ твоята уста, за да погинатъ тамъ.
30. Навсждѣ, всепоглъщащъ, мълниеезиченъ,
Ти близвашъ, всепоядащъ, челоуѣшкий
родъ;
Изпълва славата Ти небесата, Вишну, —
Гори Всемирътъ отъ заритѣ Ти плам-
тящи.
31. Открой ми СЕБЕ; прѣдъ страхотния Ти
Образъ
Азъ падамъ въ прахъ! О, милость,
Господи Прѣвишней!
Какъ бихъ позналъ азъ Твоята скрита
сжщность? — Твоятъ
Животъ, избликващъ бурно, ме обе-
зумява.
Благословениятъ рече:
32. Азъ Врѣмето, съмъ—Свѣторазрушителъ:
трусомъ
Бъ свѣта Азъ слизамъ, и погинва земний
родъ!

И ни единъ отъ воинитѣ тука нѣма
Да се спаси отъ смъртъ; ти ще оста-
нешъ само.

33. Затуй възставай съ мечъ! и придобий
си слава;
Срази вразитѣ си, възражданъ на
богатство
И царство: тѣ отъ Мене сж сразени
вече;

- Бжди ти външната причина, Лѣворжкий!
34. Бхишма, и Дрона, и Жайадрата, и
Карна,
И всички други бранници на туй поле
Убити сж отъ Менъ. Тогазъ безъ страхъ
сразявай:

Бездушни трупове сж твойтѣ врагове!

35. Като чу тѣзи думи на Кешава, —
този, който носи корона, съ ржцѣ скръстени,
разтреперанъ се повали по очи и заговори
изново на Кришна, — цѣлъ зъзнецъ отъ
страхъ, съ лице къмъ земята.

Аржуна рече:

36. На Твойто велелѣпие свѣтътъ се радва,
О Хришикеша, и Те въ химни славослови;
Прѣдъ Твоего лице Ракшаси въ ужась
бѣгатъ,

- И пълчищата Сидхи се повалят въ
прахъ.
37. Какъ могатъ другояче, о върховно СЕБЕ!
Първопричина! Брама тъй не е великъ.
Безкраенъ, Богъ на Боговетъ, Домъ
Всемирентъ,
Нетлѣненъ, вѣченъ, Сатъ - Асатъ,¹⁾
върховно ТО!
38. Пръвъ между Богове, издревенъ Че-
ловѣкъ,
Върховенъ възприемникъ Ти на всички
жизни;
И познавачъ, и познаваемо, Върховенъ
Домъ и вмѣстилище на цѣлата вселена.
39. Ти си и Ваю, Йама, Агни и Луна,
Варуна, и Отецъ, и Праотецъ на всичко;
О, слава, слава Тебъ! многократно
слава!
И всехвала! — И пакъ, и пакъ всеслава
Тебъ!
40. Припадналъ, азъ лежа прѣдъ Тебе и
задъ Тебе,
На всѣкоя страна отъ Тебе, о Все-
мирность!
Въ мощъ безграниченъ, и неизмѣримъ
по сила,

¹⁾ Sat-Asat — Битие-Небитие.

Ти си Вседържецъ: Ти си Самъ въвъ
Себе Всичко.

41. И ако мислейки Те само за другарь,
Азъ викахъ: Кришна! или О, Ядава!
Друже!

И, безъ да подозирамъ Твоето величье,
Азъ бѣхъ небрѣженъ въ нѣжността
на любовта си;

42. И ако непочтителенъ съмъ билъ въ шегя,
Въ игра, въ почивка, седналъ или на
трапеза,

Самъ, о Безгрѣшний, или съ моитѣ
другари,

Прости, ако съмъ прѣгрѣшилъ, о Без-
прѣдѣлний!

43. Баща на всичко неподвижно и подвижно.
Баща на всички свѣтове, отъ всѣки
Гуру

По-достохваленъ, — кой ще се сравни
съсъ Тебе?

Въвъ всички мирове е Твойта мощъ
прѣвишна.

44. Затуй припадамъ Ти и тѣломъ Ти се
кланямъ ---

Тѣй както подобава; о благослови ме!
Като баща съсъ синъ, като другарь съ
другарь,

Като любовникъ съ либе Ти бжди съсь
мень.

45. Видѣхъ това, що никой нивга не е
виждалъ,

Макаръ и въ трепеть, моето сърдце
ликува ;

Яви ми, Боже, другий си Обликъ
изново —

О, милость, Богъ на Боговетъ, Домъ
Всемирень —

46. Съ корона, жезълъ, съ дискъ въвъ
Твоята ржка.

Азъ искамъ да Те видя пакъ като
прѣди ;

Изново приеми човѣшкий си Обликъ,
О, Боже, многообразний, хилядоржкий !
Благословениятъ рече :

47. Аржуна, ти видѣ по Моя воля тая
Най-висша Форма, тъй разбулена чрѣзь
йога ;

Блѣстяща, всепроникваща, безкрайна,
първа,

Която никой освѣнъ тебъ не е видѣлъ.

48. Човѣкъ не може да постигне тази Форма
Ни съ Веди, ни чрѣзь жертва, пито съ
милостиня,

Нито съ дѣла, ни съ подвигъ строгъ,
нито съ наука,

О прѣвъ отъ Куровци, и само ти видѣ я.

49. Недѣй така обезумява и не бой се,
Катъ виждашъ тая ужасающата Форма ;
О възстани безъ страхъ, съ възрадвано
сърдце :

Вижъ, Азъ съмъ пакъ прѣдъ тебъ —
въ човѣшкий си обликъ . . .

Санжая каза :

50. Вазудева, като изрече тѣзи думи
на Аржуна, изново се яви въ Своя обликъ
и успокои ужасѣния ; Махатмата изново прие
своята милувидна форма.

Аржуна продума :

51. Като виждамъ изново Твоя нѣженъ
човѣшки образъ, о Жанарданъ, азъ пакъ
идгамъ на себе си и се укрѣпвамъ въ своята
природа.

Благословениятъ рече :

52. Много трудно може да се види
този Мой Обликъ, що ти съзерцава. Наистина,
Свѣтящитѣ Деви винаги копнѣятъ
да видятъ тая Форма.

53. И никой не може да Ме види,
както Ме ти видѣ ; нито чрѣзъ Ведитѣ,

нито чрѣзь въздържаніе, нито чрѣзь милостиня, нито чрѣзь жертвоприношение,

54. Само чрѣзь прѣданость къмъ Мене човѣкъ може да Ме съзерцава, о Аржуна: и да Ме познае, и да види Моята сжщность, и да влѣзе въ Мене, о Парантапа.

55. Който върши дѣла заради Мене, чието висше Благо съмъ Азъ, прѣпанъ Менѣ, свободенъ отъ привързаность, безъ умраза къмъ което и да е сжщество, той илва въ Мене, о Пандава.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХАГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНЪЯ Писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Аржуна, единадесети разговоръ, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРѢЗЪ ВИЖДАНЕ ВСЕМИРНАТА ФОРМА.

ДВНАДЕСЕТИ РАЗБОРОЦИ

Аржуна започна :

1. Между поклонниците, които винаги уравниво̀сени — се кланятъ на Тебе, и тѣзи, които боготворятъ Неразрушимото и Непроязеното, — кои отъ тѣхъ сж по-обучени въ Йога?

Благословениятъ отвърна :

2. Които, съ умъ прикозанъ въ Мене, винаги уравниво̀сени, почитатъ Мене, проникнати съ висша вѣра, тѣзи, по Моето мнѣние, сж най-добри въ Йога.

3. Които се кланятъ на Неразрушимото, Неизговоримото, Непроязеното, Вездѣсщето, Неизповѣдимото, Неизмѣнното, Непокосибимото, Вѣчното,

4. Като въздържатъ и подчиняватъ чувствата и еднакво гледатъ на всичко, радостни за добрия успѣхъ на всички, тѣзи сжщо идватъ въ Мене.

5. Но по-голѣма е мъчнотията за тѣзи, чиито умове сж установени въ Непроязеното; понеже труденъ е пътятъ на Непроязеното за въплотения.

6. Тѣзи наистина, които отдаватъ всички свои дѣла на Мене, и уповаватъ на Мене,

и Ме почитатъ, като Ме съзерцаватъ, съединени чръзъ йога отъ пълно сърдце,

7. Тѣхъ Азъ бърже въздигамъ изъ океана на смъртта и битието, о Парта, щомъ тѣхнитѣ умове сж приковани въ Мене.

8. Положи ума¹⁾ си въ Мене, и нека твоятъ разумъ²⁾ влѣзе въ Мене; тогава сигурно ти ще живѣешъ въ Мене за винаги.

9. Ако ли не си способенъ здраво да приковешъ ума си³⁾ въ Мене, тогава чръзъ упражняване въ йога гледай да Ме постигнешъ, о Дхананджая.

10. И ако не можешъ да свикнешъ на постоянно упражнение, тогава се отдай на служба Менѣ; като вършишъ всичко заради Мене, ти ще достигнешъ съвършенство.

11. Ако дори и за това нѣмашъ сила, тогава търси прибѣжище въ единение съ Мене, отказвай се отъ плодоветѣ на своитѣ дѣла и обуздавай своето себе.

12. Наистина, по-хубаво е мъдростъ, нежели постоянно упражняване; по-хубаво

1) Manah.

2) Buddhi.

3) Chitta.

отъ мъдростта е съзерцанието;¹⁾ по-хубаво отъ съзерцанието е отричането отъ плода на дѣйността; подиръ отричането слѣдва мирътъ.

13. Който не храни зложелание къмъ никое същество, приятелски настроенъ и съсградателенъ, безъ привързаностъ и себелюбие, уравновѣсенъ, въ удоволствие и мжка, и прощаващъ,

14. Винаги доволенъ, хармонизиранъ и себе-обладанъ, рѣшителенъ, съ умъ и разумъ посветени на Мене, той, Мой прѣданъ, е близъкъ на сърдцето Ми.

15. Отъ когото свѣтътъ не отбѣгва, и който самъ не бѣга отъ свѣта, свободенъ отъ тревогитѣ на радость, гнѣвъ и страхъ, той е близъкъ на сърдцето Ми.

16. Който не желае нищо и е чистъ, вѣщъ, безстрашенъ, невъзмутимъ, отрицавайки всѣкакво прѣдприятие, този, Менѣ прѣданъ, е близъкъ на сърдцето Ми.

17. Който нито обича, нито мрази, нито тужи, нито желае, отрицавайки добро и зло, пълненъ съ благоговѣйна прѣданостъ, той е близъкъ на сърдцето Ми.

1) Медитация.

18. Еднакъвъ къмъ врагъ и приятель,
равнодушенъ въ слава или позоръ, една-
къвъ въ студъ и жегга, въ радости и мъжки,
свободенъ отъ привързаностъ,

19. Приемайки еднакво и хвала и укоръ,
мълчаливъ, напълно доволенъ отъ всичко,
що го сполита, бездомникъ, твърдъ въ ума
си, плененъ съ прѣданостъ, този мъжъ е
близъкъ на сърдцето Ми.

20. Наистина, тѣзи, които се питаятъ
отъ тази животворяща мъдрост¹⁾, както
е изложена тукъ, проникнати съ вѣра, като
иматъ Мене за висша Цѣль, прѣдани, тѣ
сж безкрайно близки на сърдцето Ми.

Тѣй свършва славната Упанишала на БХА-
ГВАДЪ-ГИТА, — науката за ВѢЧНИЯ, Писанието
за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Ар-
жуна, дванадесетиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ ПРѢДАНОСТЪ.

1) Amrita-Dharma.

ТРИНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна подзе :

1. Материя и Духъ¹⁾, Полето и Познавачътъ на Полето, Мждростъ и това, което трѣбва да се знае, тѣзи нѣща азъ на драго сърдце бихъ желалъ да науча, о Кешаза.

Благословениятъ отвърна :

Това тѣло, сине Кунтинъ, се зове Полето ; това, което го познава, се нарича Познавачътъ на Полето ; тѣй учатъ мждритѣ.

2. Знай Ме като Познавача на Полето въ всички Полета, о Бхарата. Мждростъта досежно Полето и Познавача на Полето, това е по Моето мнѣние Мждростъ.

3. Какво е това Поле и отъ какво естество, какъ се видоизмѣнява, отъ кждѣ е то, какво е Той,²⁾ и какви сж Неговитѣ сили — чуй сега накжсо отъ Мене.

4. Риши сж пѣли по много различни начини, въ многоразлични пѣсни, и въ смѣлитѣ стихове на Брахма-Сутра,³⁾ пълни съ разумъ.

1) Prakriti и Purusha.

2) Кшетражна — Познавачътъ на Полето.

3) Кжси изречения относително ВѢЧНИЯ.

5. Великитѣ Елементи, Индивидуалностъ,¹⁾ Разумъ,²⁾ както и Непроявеното, десетътѣ усѣти и едното, и петътѣ пасбища на тѣзи усѣти³⁾;

6. Желание, отвращение, удоволствие, мжка, съчетание⁴⁾, разбиране, твърдостъ; всички тѣзи, нажсо очертани, образуватъ Полето и неговитѣ видоизмѣнения.

7. Смирение, безпретенциозностъ, безобидностъ, забравяне, правдивостъ, служене на Учителя, чистота, постоянство, себе-владане,

8. Безстрастие къмъ чувствени прѣдмети, както и липса на себелюбие, дълбоко проникване въ мжката и лошотията на ражданѣ, смъртъ, старостъ и болестъ,

9. Непривързаностъ, неотъждествяване себе си съ синъ, жена или домъ, и постоянно равновѣсие на ума при желани и нежелани случки,

1) Аханкара.

2) Будхи

3) Петътѣ органи на познанието или сѣтивата, петътѣ органи на дѣйностъ, умътъ, и прѣдметитѣ, познаваеми отъ петътѣ чувства.

4) Тѣлото.

10. Неотстъпна прѣданостъ къмъ Мене чрѣзъ йога, безъ другъ прѣдметъ, любовъ къмъ уединение, безрадостъ въ съобщество на хора,

11. Постоянство въ Мждростѣта на Себето,¹⁾ разбираче прѣдмета на сжществената мждростъ; — това, казватъ, е Мждростъ; всичко противоположно е невѣжество.

12. Азъ ще укажа на това, което трѣбза да се знае, което като се знае, се внушава безсмъртие — безначалната прѣвишна ВѢЧНОСТЪ, която не е нито битие, нито небитие.

13. Навредъ ТО има ржцѣ и крака, навредъ ТО има очи, глава и уста; всечуваще, ТО живѣе въ свѣта, обгръщайки всичко;

14. ТО свѣти съ всички усѣто-способности, безъ обаче да има какви да било сѣтива; непривързано — ТО поддържа всичко; свободно отъ качества²⁾ — ТО се радва на качества;

15. Отвѣнъ и отвѣтрѣ на всички сжщества — неподвижно, както и подвижно;

1) Adhyatma; вжъ VII, 29.

2) Gunas.

поради своята тънкость неуловимо ; близко — подъ ржка — и много далечъ е ТО.

16. Нераздѣлено между сжществата, и все пакъ раздѣлно-обособено ; ТО трѣбва да се знае като поддържникъ на сжществата ; ТО поглѣща, и ТО поражда.

17. ТО, свѣглина на всички сѣтлини, казватъ, било отвждъ тъмата : Мждрость, Прѣдметътъ на Мждрость, що чрѣзъ Мждрость трѣбва да се постигне, що тронува въ сърдцето на всичко.

18. Така накжсо Азъ ти казахъ за Полето, Мждростята и Прѣдмета на Мждростята. Прѣданиятъ Менъ, като узнае това, влиза въ Моето Сжщество.

19. Знай, че Материя¹⁾ и Духъ²⁾ сж и двѣтѣ безначални ; знай сжщо, че всички видоизмѣнения и качества сж родени отъ Материята¹⁾.

20. Материята се опрѣдѣля като причина за пораждане на причини и слѣдствия ; Духътъ²⁾ се опрѣдѣля като причина за радване отъ удоволствие и мжка.

21. Духътъ²⁾, поселенъ въ Материята¹⁾, си служи съ качества³⁾, родени отъ Ма-

1) Prakriti. 2) Purusha. 3) Gunas.

терията¹⁾); привързаностъ къмъ качества³⁾) е причина за неговото раждане въ добри или лоши условия.

22. Надзорникъ и всепроникващъ, поддържникъ и ликувателъ, великиятъ Господъ Богъ, а сжщо и висшето СЕБЕ; така именуваъ въ това тѣло върховния Духъ²⁾).

23. Който тѣй различава Духа²⁾) и Материята¹⁾) съ нейнитѣ качества³⁾), при какъвото и условия да се намира, той не ще бжде роденъ пакъ.

24. Нѣкои чрѣзь съзерцаване⁴⁾) виждатъ СЕБЕТО въ себето, чрѣзь СЕБЕТО; други — чрѣзь Санкхия Йога, и трети — чрѣзь Йога на Дѣйность;

25. Четвърти пѣкъ, безъ да знаятъ това, но чули отъ други, боготворятъ; и тѣзи сжщо минаватъ отвждъ смъртъта, придържайки се о това, що сж чули.

26. Всѣко сжщество е родено, неподвижно или подвижно, и знай, о най добрий

1) Prakriti. 2) Purusha 3) Gunas.

4) Медитация.

отъ Бхарата, че то е родено отъ съединението на Полето съ Познавача на Полето.

27. Върховниятъ Богъ е поселенъ еднакво въ всички сщщества, нетлѣненъ въ тлѣнното, — който така вижда, той вижда.

28. Който вижда наистина, че сщщиятъ Господарь еднакво обитава навсждѣ, той не разрушава СЕБЕТО чрезъ себето и така ходи по върховния Пътъ.

29. Който вижда, че Материята¹⁾ наистина върши всички дѣла, и че СЕБЕТО е бездѣйно, той вижда.

30. Когато човѣкъ схване разнообразното сщществуване на сщществата като вкоренено въ Едното и избликваще изъ Него, тогава той достига ВЪЧНИЯ.

31. Безначално и безъ качества²⁾, Нетлѣнното висше СЕБЕ, макаръ и поселено въ тѣлото, о Каунтея, нито дѣйствува, нито бива затрогнато.

32. Както въздѣсжщиятъ етеръ не се засѣга, поради своята тънкость, така и СЕБЕТО, прѣбиваваще вредъ въ тѣлото, не се затрогва отъ нищо.

1) Prakriti.

2) Guṇas.

33. Както едното слънце освѣтява цѣлата земя, тъй и Господарьтъ на Полето озарява цѣлото Поле, о Бхарата.

34. Които съ очитѣ на Мждростьта схващатъ тая разлика между Полето и Познавача на Полето, и освобождението на сжществата отъ Материята, — тѣ отиватъ въ Прѣвишния.

Тъй свършва славната Упанишада на БХАГАВАТЪ ГИТА. — науката за ВѢЧНИЯ, Писанието за Йога, разговорьтъ между Шри Кришна и Аржуна, тринадесетиятъ разговорь, озаглавень :

ЙОГА ЧРЪЗЪ РАЗЛИЧАВАНЕ МЕЖДУ ПОЛЕТО
И ПОЗНАВАЧА НА ПОЛЕТО.

ЧЕТИРЕНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ започна:

1. Изново ще ти изложи тази висша Мждростъ, отъ всѣка мждростъ най-добра, която мждрецитѣ¹⁾, като знаеха, се издигнаха до висше съвършенство.

2. Намѣрили прибѣжище въ тази Мждростъ, и прѣтопили се въ Моята собствена природа, тѣ не се раждатъ изново дори при пораждане на вселена, нито би ать обезпокоявани при свѣто разрушението.

3. Моята утроба е великата ВѢЧНОСТЪ; въ нея Азъ поставямъ зародиша; оттамъ се пораждатъ всички сщщества, о Бхарата.

4. Въ каквато и утроба смъртнитѣ да сж създадени, о Каунтея, великата ВѢЧНОСТЪ е тѣхна утроба, Азъ — тѣхенъ родителъ — баща.

5. Хармония,²⁾ Движение, Инерция, таква сж качества³⁾, родени отъ Материята⁴⁾; тѣ здраво вържатъ о плътъта, о Мощноржкий, неразрушимия Обитателъ въ тѣлото.

1) Munis. 2) По-право — Ритъмъ. 3) Gunas.
4) Prakriti.

6. Отъ тѣхъ Хармонията, поради своята безпорочность, свѣтосияние и здраве, свързва чрѣзъ привързаность къмъ блаженство и къмъ мъдрость, о безгрѣшний.

7. Движението, страсто-природата, знай, е източникъ за привързаность и жажда за животъ, о Каунтея, що свързва Обитателя въ тѣлото чрѣзъ привързаностьта къмъ дѣйность.

8. Но Инерцията, знай, рожба на невѣжество, е заблудительтъ за всички Обитатели на тѣло; тя свързва чрѣзъ безгрижность, разпуснатость и лѣность, о Бхарата.

9. Хармонията привързва къмъ блаженство, Движението — къмъ дѣйность, о Бхарата. Инерцията, наопаки, бѣгаща отъ мъдрость, привързва къмъ безгрижность.

10. Тукъ Хармонията прѣодолява, надвила Движението и Инерцията, о Бхарата; тамъ — Движението, надвило Хармонията и Инерцията; на друго мѣсто — Инерцията, надвила Хармонията и Движението.

11. Когато мъдрость-свѣтлина се струи изъ всички двери на тѣлото; тогава можемъ да знаемъ, че Хармонията се увеличава.

12. Лакомя, навънструяща се енергия, прѣдприемане дѣла, безпокойство, желание — тѣзи сж плодозетѣ отъ увеличено Движение, о най-добрий отъ Бхарата.

13. Тъмота, вкаменелость и безгрижностъ, а сжщо и заблуда — тѣзи се пораждатъ отъ увеличаване Инерцията, о радостъ на Куровци.

14. Ако Хармония прѣоблѣдава, когато въплотениятъ отива къмъ разрушение, тогава той отива къмъ чиститѣ минове на великитѣ Мждреци.

15. Който се разлага прѣзъ врѣме на Движение, той се ражда между привързанитѣ къмъ дѣйностъ; разложениятъ прѣзъ врѣме на Инерция се ражда изъ угробата на безчувствени.

16. Казва се, че плодътъ на едно добро дѣло е хармониченъ и безпороченъ; наистина плодътъ на Движението е мжка, а плодътъ на Инерцията — безсмисленостъ.

17. Отъ Хармонията се ражда мждрость, а отъ Движението — лакомя; безгрижие и заблуда се пораждатъ отъ Инерцията, а сжщо и безсмислие.

18. Издигатъ се тия, които прѣбиваватъ въ Хармония; Дѣятелниятъ обитава

въ срѣдата; Инертниятъ отива надолу обвитъ въ най противни качества.

19. Когато Познвачътъ не вижда другъ проводникъ освѣтъ качества ¹⁾ и позначава ТОВА, което е по-високо отъ качества, ¹⁾ той влиза въ Моята Природа.

20. Когато Обитателятъ въ тѣлото надмогне тѣзи три качества, отъ които всички тѣла произхождатъ, и се освободи отъ раждане, смъртъ, старостъ и мъка, тогава той пие нектара на безсмъртието. ²⁾

Аржуна запита:

21. Кои сж бълвзитѣ у сногова, който е надмогналъ тритѣ качества, о Господи? Какъ дѣйствува той, и какъ надмогва тѣзи три качества?

Благословениятъ отговори:

22. Който, о Пандаза, не мрази нито свѣтосиянието, нито навънструящата се енергия, нито дори заблудата, когато ги има, нито дамти за тѣхъ, когато ги нѣма;

23. Който си остава безпристрастенъ и не се движи отъ качества; който си казва: «Качествата се кржжатъ,» и стои настрани непоколебимъ; —

1) Gunas

2) Amrita.

24. Уравновѣсенъ въ удоволствие и мъжа, себенадѣянъ, за когото буца прѣстъ, скала или злато сж равноцѣнни, еднакъвъ къмъ любимъ и нелюбимъ, твърдъ, равнодушенъ къмъ всѣка критика и похвала;

25. Еднакъвъ въ честь и позоръ, къмъ приятель и врагъ, изоставяйки всички прѣдприятия, — за такъвъ се казва, че е надмогналъ качества.

26. И който Ми служи изключително чрѣзъ Йога на прѣданостъ, той, като надмогва качества, е пригоденъ да стане едно съ ВѢЧНИЯ.

27. Понеже Азъ съмъ обиталището на ВѢЧНИЯ, и на неразтлѣващия нектаръ на безсмъртието, на вѣчната правда¹⁾, на безконечното блаженство.

Тѣй се свършва славната Упанишата на БХАГАВАДЪ-ГИТА, — науката за ВѢЧНИЯ, Писанието за ЙОГА, разговорътъ между Шри Кришна и Арджуна, четиренадесетиятъ разговоръ, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРѢЗЪ НАДМОГВАНЕ ТРИТЪ КАЧЕСТВА

1) Dharma.

ПЕТНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Благословениятъ подзе:

1. Съ корени горѣ, и клоне долу, за Ашвата казватъ, че било неразрушимо; листитѣ му сж химни; който го познава, той познава Ведитѣ.

2. Надолу и нагорѣ сж разпрострѣни клонетѣ му, хранени отъ качества; прѣдметитѣ на чувствата сж негови пжпки; и коренитѣ му растатъ надолу — връзкитѣ на дѣйность въ мира на чловѣцитѣ.

3. И не може тукъ да се постигне знание за неговата форма, нито за неговия край, нито за неговото начало, нито за мѣстото на коренѣ му; тази силнокоренна Ашвата е отсѣчена съ непогрѣшимия мечъ на непривързаността.

4. Този пжтъ може да се търси отвждъ — изъ него като тръгнешъ, нѣма връщане. Азъ отивамъ наистина при този Първиченъ Човѣкъ), изъ когото избликва древната сила.

5. Безъ гордостъ и заблуда, побѣдители надъ порока привързаностъ, живущи винаги въ СЕБЕТО, съ укротено желание,

1) Purusha.

освободени отъ двойкитѣ противности, познати като удоволствие и мъка, пжтницитѣ слѣдватъ, незаблудени, тоя неразрушимъ пжть.

6. Нито слънце свѣти тамъ, нито луна, нито огънь; щомъ отидатъ тамъ, тѣ не се връщатъ вече; това е моето висше обиталище.

7. Една часть отъ Моето собствено Себе, прѣвърната въ свѣта на животъ, заключенъ въ единъ безсмъртенъ Духъ¹⁾, привлича около си обвититѣ въ Материята чувства, отъ които умътъ е шестото.

8. Когато Господъ приема едно тѣло, и когато го напуска, Той грабва чувствата и ума и си отива съ тѣхъ, както вѣтърътъ отнася благоуханията изъ тѣхнитѣ скривалища.

9. Разположенъ въ ухото, окото, пипането, вкуса и обонянието, както и въ ума, Той се радва на прѣдметитѣ на чувствата.

10. Заблудениятъ, обаяванъ отъ чувствата, не Го вижда, когато Той отминува

¹⁾ Жива — животъ, индивидуализиранъ отъ Вселенския Духъ.

или стои, или се радва; мъдроокиятъ вижда.

11. Йогитѣ сжщо, като се стараятъ, Го виждатъ разположенъ въ СЕБЕТО; но при всичко старание невѣжитѣ не Го виждатъ, защото тѣхното себе не е обучено.

12. Този блѣсъкъ, що изхожда изъ слънцето и озарява цѣлия свѣтъ, блѣсъкътъ на луната и огъня, тази свѣтозарность, знай, изхожда изъ Мене.

13. Проникналъ почвата, Азъ поддържамъ сжществата чрѣзъ Моята жизнена енергия, и като ставамъ сладка Сома 1), Азъ храня всичкитѣ растения.

14. Като ставамъ Огънь на Живота,²⁾ Азъ завладѣвамъ тѣлата на въодушезенитѣ твари и, съединенъ съ жизне-диханията,³⁾ Азъ смиламъ четиретѣ видове храна.

15. И Азъ прѣбивавамъ въ сърдцата на всички, и отъ Мене е всѣка паметъ и мъдрость, както и тѣхното отсжтствие. И Азъ съмъ това, което трѣбва да се знае

1) „Като ставамъ водна луна“ е приетиятъ прѣводъ. Сома е течность, изтичаща изъ растението Сома. Съ вѣроятность може да се прѣведе и така: „Като стана млъзга“.

2) Valshvanara.

3) Pṛana и Apana.

въ всички Веди; и Азъ съмъ наистина познавачътъ на Ведитѣ и авторътъ на Веданта.

16. Двѣ сж енергиитѣ въ този свѣтъ, разрушимата и неразрушимата; всички сжщества сж разрушимата енергия; непромѣнната се нарича неразрушима.

17. Най-висшата Енергия е наистина Тази, която се зове върховно СЕБЕ, — която прониква всичко и поддържа тритѣ свѣта, неразрушимиятъ Господарь.

18. Понеже Азъ съмъ надъ разрушимата и стоя по-високо и отъ неразрушимата, въ свѣта и въ Ведитѣ Азъ съмъ наречень Върховниятъ Духъ.¹⁾

19. Който, незаблудень, така Ме позназа — като Върховень Духъ, той, всевъдушъ, Ме боготвори съ цѣлото свое сжщество, о Бхарата.

20. Така Азъ ти изказахъ това най-тайно учение, о безгрѣшний. Който знае това, стѣва просвѣтленъ и вече е извършилъ своето дѣло, о Бхарата. ¶

1) Purushottama, най-висшиятъ Purusha.

Тъй се свършва славната Упанишада на БХАГАВАДЪ-ГИТА, науката за ВЪЧНИЯ, Писанието за Йога, разговорът между Шри Кришна и Аржуна, петнадесетият разговор, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ ДОСТИГАНЕ ВЪРХОВНИЯ ДУХЪ.

ШЕСТНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

1. Безстрашие, чистота на животъ, постоянство въ Йога чръзъ мждростъ, благотворителностъ, себе-обуздаване, жертвоприношение, изучване Писанията, строго въздържание и правдивостъ,

2. Безобидностъ, истинностъ, отсхтствие на гнѣвъ, себеотрицание, миролюбие, отсхтствие на извратеностъ, състрадание къмъ живитѣ сщщества, нелюбостежание, кротостъ, скромностъ, неколебливостъ,

3. Енергичностъ, забравяне, твърдостъ, чистота, отсхтствие на завистъ и надмѣнностъ — тѣзи сж качества на родения съ божествени свойства, о Бхарата.

4. Лицемѣрие, надутостъ и самомнѣние, гнѣвъ, както и грубостъ и безсмысленостъ — сж качества на тогова, който е роденъ, о Парта, съ демонични свойства.

5. Божественитѣ свойства сж прѣдначени да освобождаватъ, демоничнитѣ — да обвързватъ. Не се печали — ти си роденъ съ божествени свойства, о Пандава.

6. Двойно е творението-животно въ този свѣтъ — божествено и демонично; божественото е било подробно описано: чуй отъ Мене, о Парта, за демоничното.

7. Демоничнитѣ хора не знаятъ нито правилна дѣйностъ, нито правилно въздържание; нито цѣломъдріе, нито приличие дори, и истина нѣма въ тѣхъ.

8. «Вселената е безъ истина, безъ основа», казватъ тѣ, «и безъ Богъ¹⁾»; тя е създадена отъ взаимно съединение, породена отъ похоть, и нищо друго».

9. Поддържайки този възгледъ, тѣзи паднали души, съ малко прозрѣние и съ жестоки дѣла, идватъ като врагове, за да внесатъ разрушение въ свѣта.

10. Отдали се на ненаситни желанія, обладани отъ суетностъ, самонадѣяностъ и надутостъ, поддържайки лоши идеи отъ заблуда, тѣ дѣйствуватъ съ нечисти намѣрения.

11. Прѣдадени на неизмѣрима мисълъ, чийто край е смъртъ, като смѣтатъ удовлетворяването на желаніята за най-висша цѣль, чувствувайки навѣрно, че това е всичко,

12. Държани въ робство чрѣзъ стотини връзки на очаквания, отдадени на похоть и гнѣвъ, тѣ се блъскатъ да достигнатъ

1) Ishvara — управителтъ на една вселена.

чрѣзъ незаконни срѣдства голѣми богатства за чувствени наслади.

13. «Това днесъ азъ спечелихъ, тази цѣль азъ ще постигна; това богатство е вече мое, и това сжщо ще бжде мое въ бждаще.

14. «Азъ онищожихъ този противникъ, и други сжщо ще погубя; азъ съмъ господарьтъ, азъ ще се насладя. азъ съмъ съвършенъ, всесилень, щастливъ;

15. «Азъ съмъ богатъ, благородень; има ли нѣкой подобень на мене? Азъ ще принеса жертви, азъ ще дамъ милостиня, азъ ще се възрадвамъ». Тѣй заблудени отъ безразсждство,

16. Подивени отъ множество мисли, омотани въ мрѣжата на заблудата, отдадени на задоволяване желанята, тѣ стремително падатъ въ грозень адъ.

17. Самовъзвеличаващи се, вироглави, изпълнени съ надмѣнность, опиянени отъ богатството, тѣ извършватъ устни жертвоприношения за показъ, противъ наредбитѣ на писанията.

18. Отдадени на егоизъмъ, властолюбие, наглость, похоть и гнѣвъ, тѣзи злбни хора

Ме ненавиждатъ и въ тѣлата на другитѣ и въ тѣхнитѣ собствени.

19. Тѣзи ненавиждащи. зли, безмилостни, най-лоши измежду людиеѣ въ свѣта, Азъ винаги хвърлямъ въ демонски утроби.

20. Хвърляни въ демонски утроби, заблуждавани раждане слѣдъ раждане, тѣ не достигатъ до Мене, о Каунтея, и се провалятъ въ бездѣнни пропасти.

21. Тройна е портата на този адъ, разрушителна за себето, — похоть, гнѣвъ и алчностъ; нека челоуѣцитѣ бѣгатъ отъ тѣхъ.

22. Който се освободи отъ тия три порти на тѣмата, о синъ на Кунти, той осъществява своето щастие, и тѣй постига най-висшата цѣль.

23. Който отхвърля прѣдписания канонъ на Писанията и слѣдва подбудитѣ на желанята, той не достига съвършенство, нито щастие, нито най-висшата цѣль.

24. Затова нека Писанията бждатъ за тебе авторитетъ, който да ти указва, какво трѣбва да се прави и какво не. Като научишь, какво се прѣдписва отъ Писанията, ти трѣбва да работишь въ тоя свѣтъ.

Тъй се свършва славната Упанишада на БХАГВАДЪ-ГИТА, науката за ВЪЧНИЯ, Писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Аржуна, шестнадесетиятъ разговоръ, озаглавенъ :

ЙОГА ЧРЪЗЪ РАЗЛИЧАВАНЕ МЕЖДУ БОЖЕСТВЕНО И ДЕМОНИЧНО.

СЕДЕМНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна запитва:

1. Които принасятъ жертва съ пълна вѣра, но оставятъ на страна заповѣдитѣ на Писанията, какво е тѣхното състояние, о Кришна? Дали е то състояние на Чистота, Страсть или Тъмота? ¹⁾

Благословениятъ отговори.

2. Тройна по природа е вродената вѣра на въплотенитѣ — чиста, страстна и тъмна. Чуй за тѣхъ.

3. Вѣрата на всѣкиго се образува споредъ неговата собствена природа, о Бхарата, Човѣкътъ се състои отъ своята вѣра; ²⁾ той е това именно, каквото вѣрва.

4. Чиститѣ людие боготворятъ Свѣтцитѣ Деви; страстнитѣ — гномитѣ и гигантитѣ; ³⁾ тъмнитѣ хора служатъ на духо-

1) Тритѣ качества, Satva, Rajah, Tamah, сж тукъ изразени въ тѣхнитѣ морални съотвѣтности, и затова сж прѣведени като Чистота, Страсть и Тъмота.

2) Т. е., вѣрата на човѣка показва, какъвъ е неговиятъ характеръ.

3) Якшаси, гноми, сж служители на Господаря на Богатството, т. е., сж въ съотношение съ металитѣ; Ракшаситѣ, гигантитѣ, или титанитѣ, сж великанитѣ-обитатели на Атлантисъ, посветени въ магия.

ветъ и на пълчищата природни духове.¹⁾

5. Тъзи, които се подвизаватъ въ строго въздържание, непрѣдписано отъ Писанията, водени отъ суетность и себелюбие, и подбуждани отъ силата на своитѣ желанія и страсти,

6. Невѣжи, измжчвайки съвокупностьта елементи, образуващи тѣлото, и Мене сжщо, обитаващъ въ вжтрѣшното тѣло, — знай, тия хора сж демонски настроени.

7. Храната, приятна на всѣки човѣкъ, е сжщо трояка, както и жертвоприношението, въздържанието и милостинята. Чуй и за тѣхната разлика.

8. Храната, що дава жизненость енергия, сила, здравие, радостъ и веселость, вкусна, сладка, хранителна и приятна, тази храна се прѣдпочита отъ чиститѣ.

9. Страстнитѣ алкаятъ за храна горчива, кисела, солена, гореща, пиперлива, суха и прѣжарена, която причинява болка, мжка и болестъ.

10. Що е старо и увѣхнало, изгнило и развалено, вкиснато и нечисто, то е храна, за която се лакомятъ тъмнитѣ.

¹⁾ Прета, духове, то сж умрѣлитѣ хора; Бхута сж природни духове.

11. Жертва, принасяна отъ чело̀вѣцѣтъ — безъ желание за награда, както е наредено отъ Писанията, съ твърдо убѣждение, че жертвата е дългъ, тази жертва е чиста.

12. Жертва, прѣдлагана съ огледъ за награда, а сжщо и за себевъзвеличаване, о най-добрий отъ Бхарата, — знай, тази жертва е отъ страсть.

13. Жертва, противна на канонитѣ, безъ раздаване храна, лишена отъ думи на животъ и сила¹⁾, и безъ дарения²⁾, безъ вѣра, това е жертва отъ тъмота.

14. Богопочитане на (вѣтящитѣ Деви, на дважди роденитѣ, на Учителитѣ³⁾) и на мждритѣ, чистота, правота, цѣломждрие и безобидность — това се нарича подвижничество, въздържание на тѣлото.

15. Разговоръ, що не причинява досада, истиненъ и правдивъ, приятенъ и благотворенъ; настойчиво изучване Писанията: това се нарича подвижничество, въздържание на словото.

1) Mantras. 2) На служащитѣ свещенници.

3) Gurus.

16. Умствено благополучиѣ, равновѣсие, мълчание, себе-надзоръ, чистота на природата — това се нарича подвижничество, въздържание на ума.

17. Това тройно въздържание, извършвано отъ людиетъ съ най-голѣма вѣра, безъ желание за награда, хармонизирано, се казва, че е чисто.

18. Въздържание, което се практикува съ огледъ за спечелване почестъ, слава или поклонение, и за показъ, се казва, че е отъ страсть, — неустойчиво и бързолетно.

19. Въздържание, вършено отъ криво разбиране, чрѣзъ себеизмжчване, или съ цѣлъ да се поврѣди другиму, то се казва, че е отъ тъмота.

20. Милостиня, дадена на човѣкъ, който нищо не може да върне, съ вѣра, че дарения трѣбва да се правятъ, и то на подходно мѣсто и врѣме, и на лице заслужваще, тази милостиня се смѣта чиста.

21. Милостиня, дадена съ огледъ да се получи обратно, или съ надежда за награда, или не на драго сърдце, тази милостиня е отъ страсть.

22. Милостиня, дадена на неподходно мѣсто и врѣме, и на лица незаслужващи,

безъ уважение, и съ прѣзрѣние къмъ дарявания, такава милостиня е отъ тъма.

23. „ACM TAT SAT“ — това се счита като тройно означаване на ВѢЧНИЯ. Чрѣзъ него бѣха заповѣдани въ древность Брахманитѣ, Ведитѣ и жертвоприношенията.

24. Ето защо тѣзи, които познаватъ ВѢЧНИЯ, винаги започватъ съ произнасяне на „ACM“ всѣко жертвоприношение, милостиня или въздържание, както е наредено въ Заповѣдитѣ.

25. Тѣзи, които желаятъ освобождение, произнасятъ „TAT“ и, безъ домогване за плодове, извършватъ разнитѣ дѣяния на жертва, въздържание и милостиня.

26. „SAT“ се употрѣбява въ смисълъ на дѣйствителность и доброта; сжщо така, о Парта, думата „SAT“ се употрѣбява и въ смисълъ на едно добро дѣло.

27. Постоянство въ жертва, въздържание и дарение сжщо се нарича „SAT“; едно дѣло за Всевишния сжщо се казва „SAT“.

28. Всичко, що се върши безъ вѣра, — жертвоприношение, дарение, въздържание — се нарича „Asat“, о Парта; то е нищо, и тукъ и отвждъ.

Тъй се свършва славната Упанишата на БХАГАВАДЪ ГИТА, науката за БЪЧНИЯ, Писанието за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Аржуна, седемнадесети разговоръ, озаглавенъ:

ЙОГА ЧРЪЗЪ ПОДРАЗДЪЛЪНИЕ НА ТРОЙНАТА
ВЪРА.

ОСЕМНАДЕСЕТИ РАЗГОВОРЪ.

Аржуна подзе :

1. Азъ желая, о Мощно-ржкий, да зная по отдѣлно сжщността на себеотрицание-то¹⁾, о Хришикеша, и на себеотдаване-то²⁾, о Кешинисудана³⁾.

Благословениятъ отговори :

2. Мждрецитѣ познаватъ като себеотрицание отричането отъ дѣла, вършени съ желание ; себеотдаването тѣ опрѣдѣлятъ като отричане отъ плодоветѣ на всички дѣла.

3. «Човѣкъ трѣбва да се отказва отъ дѣйность, понеже тя е зло», казватъ нѣкои разсждливи хора ; човѣкъ не трѣбва да се отказва отъ дѣла на жертва, милостиня и въздържание“, казватъ други.

4. Чуй моитѣ заключения досежно себеотдаването, о най-добрий отъ Бхарата ; себеотдаването. о тигъръ между хората, се обяснява като тройно.

5. Дѣла на жертва, милостиня и въздържание не трѣбва да се отричатъ, а да

1) Sannyasa.

2) Tyaga.

3) Убийца на Кеши, единъ демонъ,

се извършватъ; жертва, милостиня и въздържание сж очистителитѣ на разумния.

6. Но дори и тия дѣла трѣбва да се извършватъ, като се остави на страна всѣка привързаностъ и плодъ, о Парта; това е моята истинска и най-добра вѣра.

7. Наистина не е хубаво човѣкъ да се отрича отъ дѣла, които сж прѣдписани; отричането отъ тѣхъ поради заблуда се казва, че е отъ тъмота.

8. Който се отказва отъ едно дѣло поради боязънь прѣдъ физическо страдание, говорейки: «Мжчително е», съ което извършва едно страстно отрицание, той не достига плода на себеотдаването.

9. Когато човѣкъ извършва едно прѣдписано дѣло, говорейки: «То трѣбва да се направи», о Аржуна, като се отказва отъ привързаностъ, а сжщо и отъ плодъ, тогава на това себеотдаване се гледа като на чисто.

10. Себеотдаващиятъ се, проникнатъ отъ чистота, разуменъ и свободенъ отъ съмнѣния, не мрази неприятнитѣ дѣла, нито е привързанъ къмъ приятнитѣ.

11. Въплотенитѣ сжщества въ дѣйствителностъ и не могатъ съвсѣмъ да се от-

кажатъ отъ дѣйность; наистина, който се отказва отъ плодозетѣ на дѣлата, се нарича себеотрицателъ.

12. Добъръ, лошъ и срѣденъ—троенъ е плодътъ отъ дѣлата за оногoзa, който не се отрича; за себеотричащия се, обаче, нѣма никакъвъ плодъ.

13. Ето петътъ причини, о Мощно-ржкий, изложени отъ Мене въ система Санкхия, — досежно извършването на всички дѣла:

14. Тѣлото, дѣлательтъ, разнитѣ органи, разнитѣ видове енергии, както и ржководнитѣ божества — пета причина.

15. Каквото дѣло и да извършва човѣкъ съ своето тѣло, чрѣзъ слово или съ умъ¹⁾, дали право или прѣвратно, тѣзи петъ сж причина за това.

16. Щомъ е това тѣй, този, който — поради необученъ Разумъ²⁾ — гледа на своето СЕБЕ, което е осамотено, като на дѣца, той е съ покваренъ разсждкъ и не вижда.

17. Който е свободенъ отъ себелюбиви нашепвания, чийто Разумъ³⁾ не е затрог-

1) Manah.

2) Buddhi.

натъ, макаръ да убива тия народи, той не убива, нито бива обвързанъ!

18. Познание, познаваемо и познавачъ — тройната подбуда къмъ дѣйность; органъ, дѣло, дѣлатель — тритѣ съставни части на дѣлото.

19. Познание, дѣло и дѣлатель въ реда на качества¹⁾ сжщо се опрѣдѣлятъ по отдѣлно като тройни, споредъ различнитѣ качества; чуй и за тѣхъ напълно.

20. Това познание, чрѣзъ което мждрецътъ вижда едното неразрушимо Сжщество въ всички сжщества, нераздѣлното въ раздѣлното, знай, че това познание е чисто.

21. Но това познание, което вижда разнитѣ множества сжществуваня въ всички сжщества като отдѣлни, знай — то е познание на страсть.

22. До като онова, що се прилѣпя къмъ всѣко нѣщо, като то да е цѣлото, а е безъ разумъ, безъ да може да обгърне реалното, тѣсногърдо, то е познание на тъмота.

1) Gunas.

23. Едно дѣло, прѣдписано и извършено отъ човѣкъ, който не възжелава плодове, свободенъ отъ привързаностъ, безъ любовъ или умраза, — това дѣло се казва чисто.

24. Но това дѣло, което е извършено отъ единъ алкающъ за желанія, или пъкъ отъ себелюбие, или чрѣзъ голѣмо усилие, то се опрѣдѣля като дѣло на страсть.

25. Дѣло, прѣдприето отъ заблуда, безъ огледъ на умѣстностъ и на послѣдици — загуби и поврѣди на други, — се опрѣдѣля като дѣло на тъмота.

26. Свободенъ отъ привързаностъ, несебиченъ, надаренъ съ твърдостъ и самоувърненостъ, непромѣнливъ при успѣхъ или несполука, такъвъ дѣлатель се казва чистъ.

27. Застрасенъ, съ желаніе да добие плодове отъ дѣлата си, лакомъ, пакостливъ, нечистъ, движенъ отъ радостъ и скърбъ, такъвъ дѣлатель се опрѣдѣля като страстенъ.

28. Раздорчивъ, простолюденъ, упоритъ, измамникъ, злобенъ, лѣнивъ, отчаяникъ, отлагащъ, такъвъ дѣлатель се нарича тъменъ.

29. Чуй сега и за раздѣлението на Разума и твърдостта, тройни — спроти качествата ; да ти ги изложи ясно и подробно, о Дхананджая.

30. Този Разумъ, който познава енергия и въздържание, който знае, какво трѣбва да се направи и какво не, който знае, що е страхъ и безстрашие, връзка и свобода, този Разумъ е чистъ, о Парта.

31. Този, чрѣзъ който човѣкъ разбира прѣвратно Правда и Кривда, както и това, какво трѣбва да се направи и какво не, този Разумъ, о Парта, о страстенъ.

32. Този, който — обвить въ тъмота — мисли кривото за право и вижда всички нѣща прѣобърнати, този Разумъ, о Парта, е тъменъ.

33. Непоклатимата твърдостъ, чрѣзъ която човѣкъ, посрѣдствомъ Йога, въздържа дѣйността на ума, на жизнедиханията и на сѣтивнитѣ органи, тази твърдостъ, о Парта, е чиста.

34. Но твърдостта, о Аржуна, чрѣзъ която нѣкой, алчущъ за плодове, здраво се придържа о дългъ, желание и богатство, тази твърдостъ, о Парта, е страдна.

35 Когато човѣкъ, отъ безразсждность, не се оставя отъ сънь, страхъ, тжгуване, отчаяние, както и отъ суетность, тогава тази твърдостъ, о Парта, е тъмна.

36. А сега чуй отъ Мене за тригъ вида удоволствия, о бикъ между Бхарата, — това, въ което човѣкъ — чрѣзь дѣйство — намира радостъ, и което туря край на мжката ;

37. Което изпърво е като отрова, а въ края — като нектаръ ; това удоволствие се казва, че е чисто, родено отъ блаженото познание на СЕБЕТО.

38. Това, което отъ съединение на чувствта съ тѣхнитѣ прѣдмети изпърво е като нектаръ, а въ края като отрова, това удоволствие се счита страстно.

39. Това удоволствие, което — както въ начало тѣй и послѣ — е заблуда за себето и произлиза отъ спане, лѣнность и безгрижие, то се нарича тъмно.

40. Нѣма нито една сжщность, на земята или на небето между Свѣтящитѣ Деви,

която да е свободна отъ тия три качества, родени отъ Материята.¹⁾

41. Между Брахмани, Кшатри, Ваисии, и Судри, о Парангапа, длъжноститѣ сж разпрѣдѣлени, споредъ качества, породени отъ тѣхнитѣ собствени природи.

42. Спокойствие, самообладание, въздържание, чистота, забравяне, както и правота, мждростъ, знание, вѣра въ Бога, сж длъжности на Брахмана, произтичащи отъ неговата собствена природа.

43. Храбростъ, великолѣпие, твърдостъ, сръчностъ, както и небѣгане отъ брань, великодушие, природа на управникъ, — сж длъжности на Кшатрия, произтичащи отъ неговата собствена природа

44. Оранъ, отгледване крави, търговия — сж длъжности на Ваисия, произтичащи отъ неговата собствена природа. Дѣйностъ, по самото естество на служенето, е дългъ на Судра, произтичащъ отъ собствената му природа.

45. Човѣкъ достига съвършенство, като изпълня добръ своя собственъ дългъ. Слушай сега, какъ достига съвършенство тоя, който е прѣданъ на своя дългъ.

1) Prakriti.

46. Този, отъ Когото сж излжчени сж-
щества, Който прониква Всичко, — когато
човѣкъ Го богочита съ това, че изпъл-
нява своя собственъ дългъ, достига съвър-
шенство.

47. По-добрѣ е да извършишъ своя
собственъ дългъ, макаръ и лишенъ отъ
заслуги, нежели да изпълнишъ безукориз-
нено дълга на другиго. Този, който изпъл-
нява дълга си, що му е наложенъ отъ не-
говата собствена природа, не върши грѣхъ.

48. Дълга, съ който човѣкъ се ражда,
о синъ на Кунти, макаръ незадоволителенъ,
не трѣбва да се папуца. Наистина, всѣко
прѣдприятие има недостатки, както огъ-
ньтъ — димъ.

49. Чийто Разумъ не е никждѣ при-
вързанъ, съ подчинено себе, мъртавъ за
желания, той стива чрѣзъ себеотрицание
къмъ висшето съвършенство на свобода
отъ задължения ¹⁾).

50. Какъ този, който е достигналъ съ-
вършенство, постига ВѢЧНИЯ — това вис-
ше състояние на мъдростъ, научи отъ Мене
накжсо, о Каунтея.

¹⁾ Карма.

51. Съединенъ съ Разума, очистенъ, контролирайки себе си съ твърдостъ, недостъпенъ за звука и за другитѣ прѣдмети на чувствата, изоставилъ всѣка страсть и злоба,

52. Прѣбиваващъ въ уединение, въздържанъ, съ подчинени — рѣчь, тѣло и умъ, непрѣкъснато прикованъ въ медитация и йога, диращъ прибѣжище въ безстрастие,

53. Отхвърлилъ всѣки егоизъмъ, насилие, надмѣнность, желание, гнѣвъ, алчностъ, несебиченъ и миролюбивъ — такъвъ е пригоденъ да стане ВѢЧНИЯТЪ.

54. Станалъ ВѢЧНИЯТЪ, успокоенъ въ СЕБЕ, той нито тжгува, нито желае; еднакъвъ къмъ всички сщщества, той постига върховна прѣданость въ Мене.

55. Чрѣзъ прѣданость той познава Моята сщщность — кой и що съмъ Азъ; като Ме познае тѣй по сщщность, той веднага влиза въ Прѣвишния.

56. Като извършва непрѣкъснато всички дѣла, прибѣгвайки въ Мене, той — чрѣзъ Моята благодать — достига вѣчната неразрушима обитель.

57. Отричайки умствено всички дѣла въ Мене, съ приковано внимание въ Мене, прибѣгвайки къмъ йога чрѣзъ различаване¹⁾, прѣбивавай съ мисълта си винаги въ Мене.

58. Мислейки за Мене, ти ще прѣдодолѣешъ всички спънки чрѣзъ Моята благодать: но ако отъ егоизъмъ не искашъ да се подчинявашъ, ти ще бждешъ онищоженъ окончателно.

59. Заседналъ въ егоизъмъ, ти мислишъ: «Азъ нѣма да се бия»; безцѣлно е твоето рѣшение: природата ще те принуди.

60. О синъ на Кунти, свързанъ отъ своя дългъ, произтичащъ отъ твоята собствена природа, ти ще извършишъ — безпомощенъ — тъкмо онова, що отъ заблуда не желашъ да вършишъ.

61. Господъ живѣе въ сърдцата на всички сжщества, о Аржуна, и чрѣзъ Майя²⁾ Той кара всички сжщества да се въртятъ, като да сж качени на грънчарско колело.

62. Прибѣгни къмъ Него за закрила съ цѣлото свое сжщество, о Бхарата; чрѣзъ

1) Buddhi-yoga.

2) На английски Мауа е прѣведено: by His illusive Power — чрѣзъ Своята илюзивна Сила. Пр.

Неговата милостъ ти ще достигнешъ върховенъ Миръ, вѣковѣчното обиталище.

63. Така Азъ ти открихъ мъдростъта, по-тайна отъ самата тайна; като я обмислишъ напълно, дѣйствуй споредъ както чувашъ.

64. Чуй пакъ Моето върховно слово — най-тайното, най-съкровеното отъ всичко; ти си Мой възлюбенъ, и постояненъ си по сърдце, затова ще ти говоря за твое добро.

65. Потопи своя умъ въ Мене, бжди Мой прѣданъ, жертвувай на Мене, прѣклони се прѣдъ Мене, ти трѣбва дори да дойдешъ при Мене. Азъ ти давамъ Моята дума; ти ми си милъ.

66. Като оставишъ всички длѣжности¹⁾, прибѣгни само въ Мене за закрила; не тжгувай, Азъ ще те освободя отъ всички грѣхове.

67. Никога ти не трѣбва да казвашъ това на такъвъ, който е незздържанъ и безъ прѣданостъ, нито на такъвъ, който не

1) Dharmas.

иска да слуша, нито ономува, който говори лошо за Мене.

68. Който провъзгласи тази върховна тайна между Моитѣ вѣрни, като покаже най-висока прѣданостъ къмъ Мене, той, безъ съмнѣние, ще дойде при Мене.

69. Никой отъ людиятъ, освѣнъ него, не извършва по-скжпа служба за Мене, и никого на земята Азъ толкова не възлюбвамъ — както него.

70. А гоя, който ще изучава този нашъ таенъ разговоръ, той, чрѣзъ жертвата мъдростъ, ще Ме богочита Такъвъ е моятъ умъ.

71. Сжщо и този, който — изпълненъ съ вѣра — го чуе, добри и той, чистъ отъ лошота, ще достигне свѣтозарнитѣ мирозе на праведнитѣ.

72. Чу ли всичко това, о синъ на Прита, съ сърѣдоточенъ умъ? Твоята заблуда, причинена отъ немждростъ, разпрѣснатата ли е вече, о Дхананжая?

Аржуна отвърна:

73. Разсѣяна е моята заблуда. Азъ постигнахъ знание ¹⁾ чрѣзъ Твоята милостъ, о

¹⁾ Буквално „възпоминание“ — спомнено знание.

Неизмѣнный. Азъ съмъ твърдъ, моитѣ съмнѣния изчезнаха. Азъ ще дѣйствувамъ споредъ Твоето повеление.

Санжая прибави:

74. Азъ чухъ тоя чудесенъ разговоръ между Вазудева и великодушния Парта, и коситѣ на главата ми настрѣхнаха;

75. По благоволенieto на Виаса азъ слушахъ тази тайна и върховна Йога отъ Господаря на Йога — Самия Кришна, който говорѣше прѣдъ мене.

76. О Царю, като си спомнямъ, като си спомнямъ този дивенъ и святъ разговоръ между Кешава и Аржуна, азъ се радвамъ пакъ и пакъ.

77. Като си спомнямъ, като си спомнямъ сжщо и този прѣдивенъ образъ на Хари, велико е моето изумление, о Царю. Азъ се възрадвамъ пакъ и пакъ.

78. Всждѣ, кждѣто е Кришна, Господарьтъ на Йога, и Парта, стрѣлецътъ, сигурни сж тамъ всѣки успѣхъ, побѣда и щастие. Тѣй мисля.

Тѣй свършва славната Упанишада на БХА-
ГАВАДЪ ГИТА, науката за ВѢЧНИЯ, Писанието
за Йога, разговорътъ между Шри Кришна и Ар-
жуна, осемнадесети разгосоръ, озаглавенъ :

ЙОГА НА ОСВОБОЖДЕНИЕ ЧРЪЗЪ СЕБЕОТРИ-
ЦАНИЕ.

Тѣй се свършва Бхагаватъ Гита.

МИРЪ НА ВСИЧКИ МИРОВЕ.

Теософски издания.

1. Алционе — При позѣтъ на Учителя . . . 0.50 л.
2. Е. П. Блаватска — Гласътъ на Без-
мълвието 1.60 „
3. М. Колинсъ — Свѣтлина върху Пятя . . . 1.30 „

Цѣна 3 лева.